

FÖRSVARETS FORUM

FÖRSVARSMAKTENS PERSONALTIDNING | NR 1/2018

A young woman with long brown hair, wearing a green and black camouflage military uniform, is holding a black assault rifle. She is looking directly at the camera with a serious expression. The background is a blurred outdoor setting.

ÅTERKOMSTEN GOTLANDS REGEMENTE TILLBAKA IGEN

RÅDGIVARNAS ROLL Därför är svenskarna kvar i Afghanistan

Sverige leder största stabsövningen: **DAGS FÖR VIKING 18**

EXTREM PRESS ubåtspersonalen testar dyktabellerna

PLUS: | PAPPERSARBETE I MALI | SÅ FUNKAR NYA PLIKTEN | LINDA EN MÄSTARE
I FALLSKÄRM | MILITÄREN STÖTTAR POLISEN | VÄRDET AV ERFARENHETSHANTERING

VÅRA MEDARBETARE ÄR NYCKELN TILL FRAMGÅNG

NYTT ÅR, NYA UTMANINGAR! Så snart nyårsraketerna hade tystnat hamnade försvarsfrågorna återigen i fokus genom Folk och Försvars rikskonferens i Sälen. Utvecklingen av det svenska totalförsvaret var årets angelägna tema. Det är hög tid att diskutera det civila samhällets roll och ansvar i denna utveckling och hur vi tillsammans kan bygga ett starkt totalförsvaret. Försvarsbe-

Nu ser vi fram emot en händelserik vår. I sommar har vi nått halvtid i inriktningsperioden och i slutet av februari överlämnar Försvarsmakten sin långsiktiga bedömning av behov och utveckling fram till år 2035, den så kallade perspektivstudien, till regeringen. Studien utgör ett viktigt underlag inför nästa försvarsbeslut. Det gör också den utredning om Försvarsmaktens långsiktiga mate-

” I en tid som präglas av oförutsägbarhet och snabba skeenden är det vårt uppdrag att kunna växla upp och agera om det krävs. ”

redningens rapport *Motståndskraft* är ett viktigt bidrag till diskussionen och tar den åtskilliga steg framåt.

I övrigt kom rapporteringen från Sälen att domineras av ordval om risker. För mig är det viktiga hur vi inom Försvarsmakten rustar oss för att svara mot den omvärldsutveckling vi ser, både här och nu och på längre sikt. I en tid som präglas av oförutsägbarhet och snabba skeenden är det vårt uppdrag att kunna växla upp och agera om det krävs.

Jag lyfte under konferensen fram det engagemang och den kompetens som finns i hela organisationen. Det undgick ingen att våra medarbetare är vår viktigaste tillgång. Allas bidrag är avgörande för att vi ska kunna lösa våra uppgifter, oavsett var man verkar. Vi går stegvis framåt men vi behöver långsiktighet och handlingsfrihet i försvarsmaktsplaneringen. Därtill krävs ekonomiska tillskott för att säkra en stabil försvarsförmåga in i nästa inriktningsperiod och därefter.

rielbehov som väntas komma vid samma tidpunkt.

VI GÅR VIDARE MED ÖVNINGSVERKSAMHETEN och våra internationella samarbeten. I detta nummer kan du läsa mer om den civil-militära övningen Viking 18 som genomförs i april i Sverige och flera andra länder. Övningen bidrar till utvecklingen av vår förmåga och till vår skarpa verksamhet i de pågående internationella insatserna.

Jag ser fram emot ett år med många besök hos er ute i organisationen. Att ta del av era synpunkter, reflektioner och förslag tillhör den mest inspirerande delen av mitt arbete.

Vi hörs och ses!

Micael Bydén
Överbefälhavare

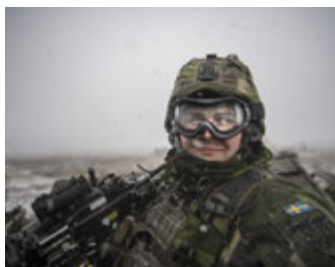

- s4** AKTUELLT
med På ny post
- s10** PORTRÄTTET Linda
satsar allt på nya
fallskärmsframgångar
- s12** PLIKTEN Nya rekryter
axlar bördan
- s14** FOKUS Gotland åter i
främsta linjen
- s25** ORGANISATION
Nya militärregioner
- s26** INSATS Döden i
gruvan. Och när hjälper
Försvarmakten
civilsamhället?
- s28** ÖVNING Viking
18 Internationell
krishantering övas
under svensk ledning
- s32** INBLICK Vis av
erfarenheten
- s34** VETENSKAP
Ubåtspersonalen klarar
trycket
- s38** MARINT
Marinstridsdagarna och
nytt båthus på Berga
- s40** INBLICK
Respekterade
rådgivare. Vi besöker
vår styrka i Afghanistan
- s48** FYS Svettigt schema.
Hur mycket tränar du
egentligen?
- s50** TILL SIST
Pappersarbete i Mali
och annat kul
- s52** ÅSIKTEN Ungdomar -
välj försvarmakten!
- s53** FÖRVALTAREN
FÖRKLARAR Medaljer
och miniatyrer
- s54** KRÖNIKA Anna
Larsdotter
- s55** BILDEN Vita blixten
glider ännu

GOTLAND SAK ÄR VÅR

I DET HÄR NUMRET har vi extra fokus på Gotland. Efter tolv år utan militär närvaro är Försvarmakten tillbaka. P 18 gör comeback, till gotlänningarnas förtjusning. För öborna gillar sitt regemente och det finns historiska skäl till det. I april 1808 landsteg en rysk invasionsstyrka på Gotland. Ett hopprafsat bondeuppbåd samlades för att möta inkräktarna, men landshövdingen insåg snabbt att ett väpnat motstånd skulle sluta i en massaker. Den ryske befälhavaren kunde därför ostört marschera in i Visby och utropa sig till guvernör. Ockupationen pågick bara i en månad och blev en oblodig historia. När tillräckligt med svenska trupper väl hade landsatts på ön, så valde ryssarna avtåga i god ordning. Men läxan var tydlig. Gotland fick inte lämnas obebakad. År 1811 skapades Gotlands nationalbeväring, vårt första värnpliktiga förband, som ett öga mot öster. Sedan dess har generationer av gotlänningar hållit vakt – som pliktsoldater eller inom hemvärnet. Det har gått 210 år sedan ockupationen, men det kollektiva minnet lever vidare.

FREDRIK HELMERTZ
Redaktör, Försvarets forum

FOKUS: GOTLAND. Gotlands regemente P 18 tillbaka på ön **S14-24**

INBLICK: AFGHANISTAN Jo, vi är fortfarande där **S40-47**

ÖVNING: VIKING 18 – Världens största stabsoövning snart igång **S28-31**

TILL SIST: Salming tacklar amerikanska arméchefen **S50-51**

REDAKTION. Försvarmaktens personaltidning finns även på www.forsvarsmakten.se och Emilia. **Kontakt:** ff-red@mil.se, telefon: 08-788 88 88.

Ansvärg utgivare: Marcela Sylvander, kommunikationsdirektör. **Redaktör:** Fredrik Helmertz, fredrik.helmertz@mil.se, Försvarmaktens kommunikationsavdelning.

Art Director: Markus Hillborg, Make Your Mark, Stockholm. **Tryckt:** Elanders. Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material.

Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarmaktens officiella ståndpunkt. Nästa textdeadline: 19 mars 2018. Beräknad utgivningsdag: 24 april 2018.

För ej beställt material ansvaras ej. ISSN 1100-8245. Genrebilder från Shutterstock. Foto, omslag: Bezar Mahmud/ComCam.

USA:S ARMÉCHEF INSPEKTERADE GOTLAND

JIMMY CROONIA/COMCAM

Mark A. Milley samtalade med 18:e stridsgruppens soldater och officerare och imponerades av deras skicklighet och professionalism.

Under två dagar i början på februari besökte USA:s arméchef, den fyrtjärnige generalen Mark A. Milley, Stockholm och Gotland för att fördjupa de samarbeten som redan idag finns mellan Sverige och USA.

Besöket inleddes med både formella och informella samtal på Karlberg mellan överbefälhavare Micael Bydén, arméchef Karl Engelbrektson, försvarsminister Peter Hultqvist och den ameri-

kanska arméchefen Mark A. Milley med flera och det var en god och vänskaplig stämning. Efter eget önskemål besökte även general Mark A. Milley Gotland, som av USA anses ha stor militärstrategisk betydelse i Östersjöområdet. Förutom en helikoptertur över den gotländska terrängen fick general Milley även provåka en av 18:e stridsgruppens stridsfordon 90 när en pansarskyttepluton och en stridsvagnspluton genomförde ett anfall med pilprojektiler,

spränggranater, kulsprutor och eldhandvapen.

– Ni har ett av Europas viktigaste militära jobb, och ni löser det med både skicklighet och precision, sa en märkbart nöjd amerikansk arméchef som samtalade och skojade friskt med soldaterna efteråt. Sverige har bara haft besök av en sittande amerikansk arméchef två gånger tidigare, 1945 av general Patton och 1996 av general Denis Reimer.

*Text Therése Fagerstedt/
Gotlands regemente*

TOTALFÖRSVARET FLYTTAR IN I HÖGKVARTERET

Den 1 januari 2018 skapade Försvarsmakten en totalförsvarsavdelning vid Högkvarteret som består av två sektioner. Den ena fokuserar på totalförsvarsplanering och den andra på hållbarhetsfrågor.

»» Totalförsvarssektionens huvudsakliga uppgifter är att, tillsammans med

MSB, hantera samhällets totalförsvarsuppbyggnad. Det innebär att sektionen ska främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret.

»» Hållbarhetssektionens uppgift är att strategiskt inrikta hållbarhetsfrågor med stöd av de globala målen i Agenda

2030. Sektionen arbetar med de tre dimensionerna socialt, ekonomiskt och miljömässigt för hållbar utveckling. Försvarsmakten bidrar redan idag till många av målen. Ett viktigt arbete för sektionen är att se till att hållbarhetsarbetet integreras i alla processer inom Försvarsmakten och

ALEXANDER KARLSSON

blir en naturlig del av det dagliga arbetet.

Tillförordnad avdelningschef för totalförsvarsavdelningen är överste Mats Klintång.

GPS, evakueringsutbildning och vilotider ska stoppa framtida dödsolyckor.

MARCUS ÅHLEN/FÖRSVARMAKTEN

I KORTHET

ÅRSREDOVISNINGEN

AURORA – EN HÖJDARE UNDER 2017

Den 22 februari lämnade Försvarsmakten sin årsredovisning för 2017 till regeringen. Året innehöll flera händelser som bidragit till att öka den militära förmågan. Aurora 17 var en betydelsefull övning som engagerade många medarbetare och stärkte allmänhetens förtroende för Försvarsmakten. Beslutet om och förberedelserna inför totalförsvarspålit var en annan milstolpe i verksamheten. Vid halvårsskiftet inrättades Försvarsmaktens Veterancentrum och under året förbereddes för ett nytt regemente, Gotlands regemente, P 18, som inrättades från och med 1 januari 2018.

Läs mer om vad som hände 2017 i Försvarsmaktens årsredovisning på emilia och forsvarsmakten.se

ÖVERLÄMNING

ÖVERSTE CLAES ISOZ TAR BEFÄLET ÖVER F 21

– Det är med stor ödmjukhet som jag nu axlar ansvaret som chef för Norrbottens flygflottilj och chef för Luleå garnison, kommenterar Claes Isoz. Claes Isoz efterträder överste Carl-Johan Edström, som går vidare för tjänstgöring i Afghanistan.

UTBILDNING

FÖRSVARET STÖDJER FN MED GENDERKOMPETENS

Nordic Centre for Gender in Military Operations (NCGM) på Livgardet stödjer FN med utbildningsplatser. Bakgrunden är en förfrågan till Sverige att möta FN:s behov av utbildning inom genderområdet.

– Det här är en naturlig utveckling av det samarbete vi har sedan tidigare med FN:s avdelning för fredsbevarande insatser, säger NCGM:s chef, överstelöjtnant Lars Berglund.

GPS I ALLA STRIDSFORDON

Säkerhetsinspektionen rekommenderar installation av GPS:er i alla stridsfordon i drift, utbildning för evakuering under vatten och vilotider för vagnchefer och förare. Det är slutsatserna efter den tragiska händelsen när en bärgningsbandvagn gick genom isen i Boden förra året och föraren omkom.

– Det här är en tragisk händelse där ingen enskild individ kan lastas för det inträffade. Däremot finns det flera lärdomar att dra i syfte att minska risken för att en liknande händelse ska kunna inträffa igen, säger Christer Tistam som är chef för Försvarsmaktens

säkerhetsinspektion.

Det var under en övning i Boden i mars 2017 som ett förband från Norrbottens regemente, I 19, skulle förflytta sig från en plats till en annan. När förbandet såg nedfallna grenar på vägen uppfattade man att det symboliserade en fientlig minering. Några av fordonen körde då ut på isen på Alån som inte höll för bärgningsbandvagnen. Trots omfattande räddningsförsök blev föraren kvar i vagnen.

Försvarsmakten ska nu analysera säkerhetsinspektionens rapport för att ta fram en handlingsplan för åtgärder.

Text Johan Lundgren/LEDS KOMM

CITATET

”Jag kommer inte att bli en del av svensk Natodebatt och kommer inte ge Sverige råd. Det är ett beslut av landet självt, antingen väljer man att gå med eller inte.”

Jens Stoltenberg, Natos generalsekreterare, parerar frågor om ett svenskt medlemskap i organisationen. (DN, 13 januari)

SVENSK OFFICER SKA FORSKA
OM CYBERKRIG PÅ HARVARD

HALLÅ DÄR
MAJOR **JOHAN SIGHOLM**, VAD
SKA DU HITTA PÅ NU?

"Jag åker till Boston och Harvard University för att forska kring cybersäkerhet, närmare bestämt vid Kennedy School som är deras institution för statligt relaterade frågor. Där ska jag ingå i ett team med specialister som ska ta fram lösningar för framtidens cybermiljö."

Vad har du för bakgrund?

"Jag inledde min karriär som under rättelseofficer inom flygvapnet och läste sedan till flygingenjör, med inriktning datateknik. Efter en tid på Must, antogs jag till Försvarsmaktens doktorandprogram och forskade om informationssäkerhet och kommunikationsteknik i internationella kriser."

Hur kom det sig att du fick forskarplatsen?

"Det var en öppen ansökan där de ville ha folk som nyligen disputerat och med professionell bakgrund inom området. Jag sökte, skrev en uppsats och fick platsen bland flera hundra internationellt sökande. Jag behövde sedan bara hitta en delfinansier och Försvarsmakten beviljade det."

Vad ska du forska om?

"Jag ska studera förutsättningar att skapa militär förmåga i cybermiljön, internationella samarbeten inom cyberoperationer samt inhämtning i cybermiljön ur ett underrättelseperspektiv. Ett annat projekt fokuserar på hur man kan säkra integriteten i allmänna val från extern påverkan."

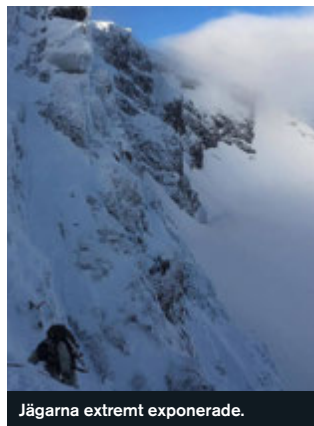
Text: Johan Lundgren/LEDS KOMM

KYLSKADADE JÄGARE ÅTER I TJÄNST

I januari genomförde 115 soldater och officerare ur Arméns jägarbataljon i Arvidsjaur en skidmarsch i sträng kyla. Temperaturen var runt minus trettio grader.

Efter övningen visade sig ett antal kylskador. Två personer fick det som benämns som djup lokal kylskada, vilket innebär efterföljande smärta, blåsor och/eller svullnad. De drabbade fick omedelbart medicinskt omhändertagande med stöd av Försvarsmaktens nationella nätverk av experter. Två veckor efter händelsen är prognosen god för de två, som nu tillsammans med övriga deltar i utbildningen.

JÄGARBATALJONEN MÅSTE ha hög förmåga att lösa uppgifter i alla förhållanden och särskilt under extrema vinterförhållanden. Det ställer höga krav på soldater och chefer. Inför och under övningen vidtogs åtgärder enligt gällande bestämmelser genom bland annat förebyggande repetitionsutbildning, eldar längs marschvägen,

Jägarna extremt exponerade.

MATHIAS HOLMQUIST/FÖRSVARSMAKTEN

utökad kamrat- och befälskontroll, och tillförsel av varm vätska.

– Åtgärderna var inte tillräckliga. Jag ser det som en personlig förlust att skadorna har uppstått och vi utreder nu händelsen för att i framtiden genomföra ännu säkrare övningar. Några åtgärder kan vara att öka kontrollen av varandra ytterligare, från enskild till befäl, säger jägarbataljonens chef, överstelöjtnant Mathias Holmqvist.

Text Anna-Lena Hesse/I19

TWITTER

Efter två hektiska dagar i Sverige eskorterades hertigparet av Cambridge till Oslo av ett Jas Gripen-plan. Flygvapnet gjorde ett kungligt intryck på William och Kate och vi fick som synes en välförtjänt hälsning via Kensington Palaces twitterkonto.

MILITÄRREGION VÄST FÅR NY CHEF

Peter Hederstedt.

Från den 1 januari är överste Peter Hederstedt chef för Militärregion Väst (MRV) i Skövde.

– Det ska bli väldigt intressant att få jobba med något jag inte har gjort tidigare. I detta jobb blir det ett tydligt nationellt fokus. Tidigare har jag jobbat med internationella frågor, så nu blir det mycket nytt att sätta sig in i, säger Peter

Hederstedt.

MRV leder militära insatser i regionen vid exempelvis större olyckor eller i krig och samverkar med övriga delar i samhället som länsstyrelser och kommuner.

Peter Hederstedt kommer närmast från Högkvarteret där han varit chef för den enhet som är ansvarig för Försvarsmaktens internationella relationer. Han gjorde sin värnplikt och reservofficersutbildning på P 18 Gotland. Kort därefter flyttade han till K 3 i Karlsborg och blev yrkesofficer. Där var han bland annat delaktig i att starta specialförbanden och avslutade som chef för Särskilda operationsgruppen. Peter Hederstedt har även tjänstgjort på insatsstaben och i Paris på EU:s operativa högkvarter, samt gjort ett antal internationella insatser i Mellanöstern, Balkan, Asien och Afrika.

*Text Jessica Dahlberg/
Skaraborgs regemente*

TOTALFÖRSVARET PÅ SCHEMAT I SKÖVDE

Skövde kommun och Skaraborgs regemente har slutit ett avtal om att personal från regementet ska genomföra skolbesök som en del i den ordinarie undervisningen i de samhällsorienterade ämnena.

– Vi har märkt att våra elever har en ganska dålig insyn i Försvarsmaktens uppgifter trots att vi är en garnisonsstad. Om möjligheten finns så är det givetvis bättre att Försvarsmakten kommer ut till skolorna och berättar om detta än att vi gör det själva, säger Pontus Düring, gymnasiechef i Skövde kommun.

Under mars besöker personal från regementet totalt 27 gymnasieklasser i Skövde kommun.

PÅ NY POST

Försvarsmakten befordrar överstelöjtnant **Per Råstedt** till överste den 1 februari 2018 och övergår till växeltjänstgöring vid Regeringskansliet/ Försvarsdepartementet tills vidare dock längst till den 1 april 2018. Därefter övergår Råstedt till förfogande för tjänstgöring vid RK/Fö Natodelegation i Bryssel som specialattaché och biträdande militär rådgivare (Dep milrep).

Försvarsmakten placerar överste **Hans Ilis Alm** som förbindelseofficer vid US European Command (USEUCOM) i Stuttgart från 1 juli 2018 och som längst till och med 30 juni 2020.

Försvarsmakten placerar **Maritha Küller** vid PROD som Delprojektledare LOG vid Högkvarteret från 1 december 2017 och tills vidare.

Försvarsmakten anställer **Kristina Bergendahl** som stf C Must från 1 maj 2018 tills vidare dock längst 30 september 2019.

Försvarsmakten placerar överste **Ulf Siverstedt** som chef I19 och C Militärregion Nord (C MRN) från 1 januari 2018 tills vidare dock längst till 30 september 2018.

Försvarsmakten placerar överste **Anders Edqvist** vid LEDS CIO som stf projektledare från den 1 februari och tills vidare.

Försvarsmakten placerar överste **Rafael Bengtsson** vid PROD Stab från den 1 januari 2018 tills vidare dock längst till den 31 december 2018.

Försvarsmakten beviljar överste **Gustaf Wallerfelt** förlängd tjänstledighet för tjänstgöring vid Försvarets radioanstalt (FRA) under tiden 1 augusti 2018 tills vidare dock längst till 31 juli 2019.

Försvarsmakten placerar kommandör Mats **Fogelmark** som försvarsattaché i Oslo med sidoackreditering Köpenhamn under tiden 1 november 2017 tills vidare dock längst till 31 augusti 2020.

FÖRSVARET RÄDDAR NATUREN

Länsstyrelsen i Västerbotten och Totalförsvarets skyddscentrum samarbetar för att rädda den sällsynta brunmossan.

Mitt i ett kärr på ett övningsfält utanför Umeå kör en militär bandvagn runt, runt till synes meningslöst. Buskörning? Tvärtom. Det är länsstyrelsen i Västerbotten och Totalförsvarets skyddscentrum (SkyddC) som gör en viktig miljöinsats för att rädda brunmossa och andra sällsynta växter. Kärrret, ett så kallat rikkärr, ligger i ett Natura 2000-område och innehåller bortsett från brunmossan även orkidéarten norna. Problemet är att kärrret håller på att växa igen och stora tuvor med ris och vitmossa tar över. Tack vare en bandvagn kan man effektivt trycka ner och riva upp tuvorna så att vattnet kommer i dagen och brunmossan frodas. Det här är bara en av många insatser som Försvarsmakten gör inom ramen för sitt miljöarbete. Insatsen i Umeå leddes av SkyddC:s miljösamordnare Marita Wikner och länsstyrelsens handläggare Jonas Grahn.

Text Wilhelm Guldbrand/SkyddC

Bandvagnen trycker ner tuvorna med vitmossa till förmån för brunmossorna som trivs i det kalkrika vattnet. **NEDAN:** Jonas Grahn inspekterar florin i det våta kärrret. Där finns mycket mer än bara brunmossor. Bland annat hittade han dvärgtranbär i proverna.

FÖRSVARSMAKTEN

CITATET

”Han har skänkt 42 miljoner till försvaret. Det är bara hatten av! När rikets säkerhet faller på privata välgörare kan jag inte annat än imponeras (eller bli rädd). Utan Ming Wai Lau hade hamnen inte blivit kvar som strategisk hamn.”

Affärsmannen Joachim Kuylenstierna om att Fortifikationsverket köper marinhamnen i Fårösund till ett vrakpris från den kinesiske affärsmannen.

F21 ÖVAR KRIGSFÖRBANDENS FÖRMÅGA

Ett stort steg i F21:s utveckling av krigsförbanden sker under den stora flottiljövningen 19–21 mars.

Övning ger inte bara färdighet, övning ger nationell säkerhet. F21 i Luleå genomför 19–21 i mars en flottiljövning där alla förbandsdelar övas för att snabbt nå operativ effekt.

Utvecklingen av 21:a flygflottiljen går framåt. För att få en kvalitativ flottiljövning för krigsförbandet kommer en ledningsteknisk övning genomföras för att bygga den militära förmågan.

– Det är viktigt är att personalen känner förtroende för den verksamhet som vi ska genomföra. Mindset hos chefer och personal måste vara att vi ska göra så gott vi kan med det vi har, säger Niclas Magnusson, stabschef vid F21.

ALLA FÖRBANDSDELAR ÖVAS och det från flera platser. Förutom huvudbasen på Kallax kommer sidobasen i Jokkmokk att användas. Målet är att även landa och starta från en reservbas, i detta fall en civil flygplats.

– Det blir lite av en ketchup-effekt. Vi övar allt på en och

samma gång. Det kommer att krävas mycket av personalen. Vi gör dessutom detta dygnet runt i en vecka under vinterförhållanden. För många blir det första gången de övar på sidobas.

AV F21:S TRE krigsförband har 21:a flygflottiljen fått stått tillbaka i utvecklingen. Inte längre. Krigsförbandets övningsmål är prioriterade före stridsflygdivisionernas övningsmål. Bland annat kommer mobiliseringsövning under ledning av flottiljstaben genomföras och ledning av förbandsdelarna kommer ske från flera platser.

– Det känns jättebra och vi är på god väg att återta och utveckla den nationella förmågan. Målbilden är att snabbt nå operativ effekt vid höjning av beredskap, avslutar Niclas Magnusson.

Text Louise Levin/F21

I KORTHET

PERSPEKTIVSTUDIEN

FLER KRIGSFÖRBAND I FRAMTIDENS FÖRSVAR

Säkerhetsläget i omvärlden och Försvarsmaktens bedömning av utvecklingen sätter ribban för vilket försvar Sverige behöver. Perspektivstudien sammanfattar omvärldsanalys och behov av förmågor som bedöms vara avgörande för Försvarsmaktens fortsatta utveckling fram till 2035. I Perspektivstudiens slutrapport, som lämnades till regeringen den 22 februari, betonar Försvarsmakten att det tar tid att bygga militär förmåga och att en trovärdig tröskel kräver förstärkt uthållighet genom fler krigsförband och nya förmågor. **Läs mer på emilia och forsvarsmakten.se**

BUDGETUNDERLAGET

PLANERING FÖR 2019–2021 KLAR

Försvarsmakten lämnar sitt budgetunderlag för 2019–21 till regeringen den 1 mars. Försvarsmakten vill bygga en solid tröskel som är krigsavhållande. I budgetunderlaget redovisar Försvarsmakten sin bedömning av utvecklingen och behov för organisationen de närmsta åren. **Läs mer på emilia och forsvarsmakten.se**

TERRORHOTET

BÄTTRE SAMARBETE OM TERRORHOT

Informationsutbytet mellan myndigheter som ansvarar för terrorbedömningar ska förbättras. Riksdagen har beslutat att samarbetet mellan Säkerhetspolisen, Försvarets radioanstalt och Försvarsmakten ska utökas. Samarbetet sker i dag i Nationellt centrum för terrorhotbedömning (NCT), en permanent arbetsgrupp som gör strategiska bedömningar av terrorhotet mot Sverige. Lagändringen träder i kraft den 1 mars.

SKÄRMOFFENSIV

Linda satsar allt på nya fallskärmsframgångar

” Det var ett rent lyckorus första gången jag hoppade fallskärm. Jag var tjuugo år och besökte Las Vegas som turist. Jag var för ung för att gå på casino och spela så jag var tvungen att hitta på något annat. Då upptäckte jag ett flygfält utanför stan där man kunde göra tandemhopp. Det innebär att man sitter fastspänd med en annan person som sköter skärmen. Det var en enorm känsla när vi hoppade. Adrenalinet pumpade, kroppen trodde att den skulle dö, hjärnan fattade ingenting. När jag landade var jag överlycklig i två-tre veckor. Jag glömde aldrig riktigt det där hoppet.

Många år senare, när jag flyttat till Enköping och fyllde 30, bestämde jag mig för att ta en kurs på Aros fallskärmsklubb i Västerås.

Det var precis lika kul som jag mindes det. Nu är fallskärms-hoppning mitt stora intresse. Jag har fått väldigt många vänner här och tävlar i formations-hoppning. Tillsammans med fyra andra så lyckades vi vinna SM-guld i fyrmannakombination 2017. Klassen heter Singel A och till 2018 har vi flyttats upp till den svårare klassen AA. Formationshoppning går ut på att bilda ett antal mönster under tävlingstiden 35 sekunder, därefter bryter vi och måste lösa ut skärmen. Formationshoppning kräver mycket tid, träning och pengar. Enbart en rigg (skärm och container) kostar mellan 65 000 och 80 000 kronor ny. Men vi i laget har valt

varandra för att vi har kul ihop, så det är värt varenda krona.

Sporten är väldigt seriös med ett grundligt säkerhetstänk. Alla hjälper varandra och rättar till felaktigheter. Det är genom att säga till och korrigera varandra som vi undviker olyckor.

Hoppning är en hobby för mig, jag vill ha kul och njuta, och därför har jag ingen önskan att söka mig till Fallskärmsjägarskolan. Kollegorna där är enormt duktiga och jag stor respekt för dem. Men fallskärmsjägarna är i grunden uppgiftsorienterade. Själva hoppningen är inte deras fokus. De hoppar för att de ska ner, vanligen till en obekvämlig plats, och ofta har de med sig en massa utrustning.

Vad har fallskärms-hoppning lärt mig? Bland annat att hantera stress bättre. Försvarsmakten har alltid uppmuntrat mitt intresse. Mina chefer är förstående och det går att planera tävlingar och träningar så att tjänsten fungerar.

Bungyjump? Jag har testat det en gång. Det var en snabb adrenalinrush, men sen ingenting. Jag bara hängde där och det tog en evig tid innan man blev losskopplad.

Det var mest krångel utan utvecklingspotential. Inte min grej.”

LINDA LINDKVIST

Ålder: 33 år.

Gör: Studerar till specialstoffer. Har precis pluggat ett halvt år i Halmstad och fortsätter nu utbildningen på ledningsregementet i Enköping i ett år.

Merit: SM-guld i fyrmannakombination, klass Singel A.

Familj: Singel

Dold talang: Bra på att berätta sagor.

NYA REKRYTER

AXLAR .. BÖRDAN

Plikten är tillbaka och en ny generation ungdomar får bära utrustningssäcken till logementet. Så här funkar den nya lagen om totalförsvarsplikt.

Första värnpliktiga på många år har ryckt in.

Nytt år och nya lagar som påverkar Försvarsmaktens verksamhet. En av nyheterna är att alla som genomför militär grundutbildning från och med 1 januari 2018 omfattas av lagen om totalförsvarsplikt. Efter några år med vilande värnplikt har regeringen fattat beslut om stegvisa förändringar som innebär att delar av plikten tas i bruk igen. Redan 2014 fick Försvarsmakten möjlighet att kalla in krigsplacerade med tjänstgöringsplikt till repetitionsutbildning. Från 1 juli 2017 gäller skyldigheten att genomgå mönstring och från 1 januari 2018 skyldigheten att genomföra grundutbildning med värnplikt.

ALLA SKA BIDRA TILL FÖRSVARET

TOTALFÖRSVARSPLIKTEN innebär att alla svenska medborgare, både män och kvinnor, ska bidra till Sveriges försvar om det behövs. Under det år

personalförsörjning. Intresse och motivation kommer att vara avgörande vid urvalet.

Under 2018 kommer alltså utbildningsplatserna fyllas med soldater som kommit in via plikt, men också de som aktivt sökt sig till Försvarsmakten. Trots de olika vägarna in gäller samma regler för alla när de väl

man fyller 18 innebär det att man är skyldig att påbörja och genomföra den militära grundutbildningen om man antas efter mönstringen. Detta blir ett komplement till Försvarsmaktens frivilliga

prövas på motsvarande sätt hos Rekryteringsmyndigheten men ställs i slutet av rekryteringsprocessen inför ett beslut om att mönstra. De väljer då att omfattas av samma plikt. De som är mest lämpade skrivs sedan in till militär grundutbildning. När man väl genomgår utbildningen spelar det ingen roll om man kommit till via mönstring eller sökt sig frivilligt till grundutbildningen.

NY INRYCKNING I SOMMAR

– FÖRST UT I ÅR var Ledningsregementet i Enköping och Ingenjörsgementet i Eksjö där en liten andel av årets rekryter ryckte in i början av januari. Dessa var alla rekryterade på frivillig basis men genomgår den militära grundutbildningen

”Runt 4 000 personer ska utbildas i år, ungefär 2000 tas ut via mönstringsunderlaget.”

är på plats – all militär grundutbildning kommer att genomföras på samma villkor. Runt 4 000 personer ska utbildas i år. Av dessa tas runt 2 000 ut via mönstringsunderlaget – det webbaserade frågeformulär som Rekryteringsmyndigheten skickar ut till alla det år de fyller 18 – och mönstring, övriga söker frivilligt. De frivilliga

under plikt. Under sommaren och tidig höst rycker huvudomgångarna in och då kommer rekryterna komma från både den frivilliga och mönstringspliktiga vägen, säger Anders Åkermark, chef för Försvarsmaktens Rekryteringssektion. ◀

Text **Lena Parkvall/LEDS KOMM**
Foto **Försvarsmakten**

SÅ FUNKAR LAGEN

»» Lagen om totalförsvarsplikt innebär bland annat att landets 18-åringar är skyldiga att fylla i mönstringsunderlaget. Den som inte svarar inom 14 dagar får en påminnelse från Rekryteringsmyndigheten och den som inte

svarar överhuvudtaget kan tvingas att betala ett vite (penningbelopp).

»» Den som fått en kallelse till mönstring eller militär grundutbildning är skyldig att inställa sig och genomföra utbildningen enligt lagen om totalförsvarsplikt. Den som

bryter mot detta utan att ha giltiga skäl kan åtalas och dömas till böter eller fängelse.

»» Alla som genomför militär grundutbildning från och med 1 januari 2018 omfattas av lagen om totalförsvarsplikt och är skyldiga att fullfölja

utbildningen. Det kan finnas skäl för att avbryta och Försvarsmakten gör i så fall en utredning. Beslut om avbrott kan fattas av Försvarsmakten eller Rekryteringsmyndigheten. »» Utbildningen är mellan fyra och elva månader beroende på inriktning.

Text Therése Fagerstedt/Gotland's regemente Foto Bezav Mahmod/ComCam

GOTLAND ÅTER I

**P18 ÅTERUPPSTÅR OCH DEN
MILITÄRA FÖRMÅGAN RUSTAS
UPP PÅ ALLA NIVÅER. GOTLAND
ÄR DET SYNLIGASTE TECKNET PÅ
SVERIGES NYA BESLUTSAMHET ATT
SLÅ TILLBAKA MOT VARJE TYP AV
AGGRESSION.**

FRÄMSTA LINJEN

KLOCKAN ÄR 23.59 på nyårsafton. Sverige räknar ner till tolvslaget och ett nytt år. På Gotland betyder nedräkningen också att Försvarsmaktens nästan tretton år långa frånvaro är över. Den 1 januari 2018 återuppstår Gotlands regemente P18. Tröskeln till ön har höjts.

I nästan 13 år stod Gotland utan ett eget regemente och fasta förband. Gotland kunde försvaras från fastlandet hette det och det sista regementet på ön, Gotlands regemente P 18, lades ner 2005. Men säkerhetsläget i vårt närområde har förändrats. Sverige riktar om till ett nationellt försvar igen och då behövs en permanent militär styrka och ledning på Gotland.

– Det behövs en ledningsfunktion som ytterligare kan utveckla försvarsförmågan på Gotland och som leder förbanden direkt på plats vid skarpa händelser. Och det krävs daglig samordning och samverkan då vi har flera försvarsdelar och enheter här på Gotland, säger överste Mattias Ardin, regementschef Gotlands regemente P 18, och tidigare chef för Främre Ledning Gotland (FLG).

Beslutet om att Gotlands regemente återuppstår i ny form kom så sent som i slutet på 2017, och bara några veckor senare, 1 januari 2018, skulle regementet vara upprättat.

– Det är lite som att vi har fått lägga rälsen samtidigt som vi kör tåget. Men flera av de här uppgifterna har vi jobbat med sedan 2016 och alla de

erfarenheter och relationer vi har skapat tar vi med oss in i det nya så vi börjar inte från noll, säger Mattias Ardin.

EN NY TYP AV REGEMENTE

DET ÄR FÖRSTA gången sedan andra världskriget som ett helt nytt regemente byggs upp i Sverige och det finns inget facit hur man gör. Det är både stora och små frågor som måste hanteras vad gäller allt från hur krigsorganisationen ska se ut till kontorsfrågor. Bara en sådan sak som att organisationsträdet för Försvarsmakten måste byggas ut och nya mailadresser, funktionsbrevlådor, webbsidor och uppgifter i PRIO ska skapas.

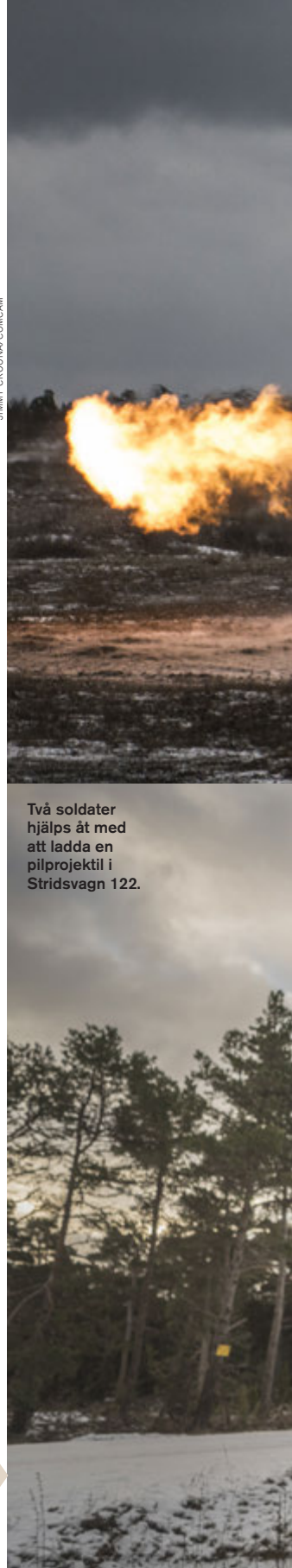
Gotlands regemente blir en unik sammansättning av flera olika förmågor, stödfunktioner och enheter. När de grundläggande strukturerna är klara tar regementet i etapper över ansvarsdelar vad gäller Hemvärnet och utbildningsgruppen på Gotland, Tofta skjutfält och övriga territoriella ansvarsuppgifter. De tar också regionalt ansvar över totalförsvarsplanering i samverkan med civila myndigheter och så småningom också den 18:e stridsgruppen. År 2020 väntas P 18 vara färdigt och de första delarna stå inflyttningsklara i det nya garnisonsbygget som påbörjats på Tofta skjutfält.

”VI BYGGER EN TRÖSKEL MED VÅR NÄRVARO”

SYFTET MED ATT återetablera på Gotland är att stärka den operativa förmågan att försvara Sverige och att bygga tröskelfekt.

– Idag har vi soldater och förmågor här som innebär att en

JIMMY GROONIA/COMCAN

Två soldater hjälps åt med att ladda en pilprojektil i Stridsvagn 122.

Ett av 18:e stridsgruppens stridsfordon 90 avfyra en spränggranat under ett anfall ner mot kustlinjen på Tofta skjutfält.

FOKUS

KSP-skyttar i 18:e stridsgruppen laddar ammunitionsband i kulsprutorna inför plutonsanfall.

Det är viktigt att låta soldaterna öva i sin hemmamiljö, både från stridsfordon och till fots.

Tröskeleffekten är kärnan i ett starkare försvar och den består ytterst av vår förmåga till väpnad strid med rätt förmågor och hög krigsduglighet.

”I dag har vi soldater här som innebär att en angripare måste fundera på om de är beredda att ta risken att komma hit.”

Sedan 1 juli 2017 har 18:e stridsgruppen funnits på plats och löst uppgifter på Gotland.

angripare måste fundera på om de är beredda att ta de risker som det innebär att komma hit. Vi bygger en tröskeleffekt med vår närvaro och våra förmågor som förhoppningsvis är så pass stor att det helt enkelt blir olönsamt för en angripare att försöka ta Gotland, berättar Mattias Ardin.

Det är bredden på förmågorna och kompetensen hos soldaterna som kommer att vara styrkan för Gotlands regemente P 18. Men trots P:et för pansar i P 18 så saknas pansararmarna i det nya förbandstecknet.

– Vi kommer att ha många olika kompetenser på Gotlands regemente och alla ska känna sig hemma, därför valde vi armésvärden bakom baggen istället. Men baskern är svart och där sitter pansarnäven, säger Mattias Ardin. ◀

Soldater och befäl står uppställda på Tofta skjutfält inför den amerikanske arméchefens besök i början på februari.

18:e stridsgruppen tillhör fortfarande Skaraborgs regemente P 4 men ska så småningom tillhöra Gotlands regemente P 18.

FÄSTNING GOTLAND – EN SNABBHISTORIA

Gotland har kallats det osänkbara pansarskeppet mitt i Östersjön. Den strategiskt belägna ön bär på en stolt historia där ett militärt försvar alltid varit en självklarhet. År 1811 blev Gotland först i Sverige med en allmän nationalbeväring som innebar att alla som var krigsdugliga ingick i öns försvar. Först 90 år senare infördes allmän värnplikt i resten av Sverige.

I ett historiskt perspektiv är det bara mellan 2005 och 2018 som Gotland saknat permanenta militära förband. Hemvärnet har dock aldrig lämnat ön. Fram till slutet på 1990-talet fanns ett brett försvar på

Gotland och 25 000 personer hade sin krigsplacering här. Men Artilleriregementet A 7, Kustartilleriet KA 3, Luftvärnskåren Lv 2 samt Militärkommando Gotland (MKG) lades ner efter försvarsbeslut år 2000. Med försvarsbeslutet 2004 lades även Gotlands regemente P 18 ner och därmed förlorade ön sitt sista militära förband.

För många var nedläggningarna helt obegripliga. En av dem som protesterade var Karl-Erik Bergström, i dag 83 år, som efter nästan ett helt yrkesliv som officer på Gotland mycket väl kände till regionens utsatthet. Han minns allvaret i det dagliga arbetet och

mängden kränkningar runt Gotlands kust.

– Vi hade en högre beredskap än många av förbanden på fastlandet. När man gick vakthavande befäl visste man att det innebar skarpa uppgifter, berättar Karl-Erik, tidigare chef för materielheten på Gotlands militärkommando.

Men omvärlden ansågs stabil så invasionsfösvaret stuvades om till ett anpassningsförsvar som bara skulle förstärkas vid behov. Tio år senare skulle en ganska nyvald regering komma att ändra uppfattning och försvarsbeslut 2015 är början på vägen tillbaka för Gotlands regemente P 18.

DET HÄR ÄR GOTLANDS REGEMENTE P 18

»»» Antal anställda 2018: 15 för närvarande. Ska under 2018 växa till ungefär 35 stabsbefattningar.

»»» **Rekrytering pågår.** Just nu finns tjänster att söka i P 18 stab, 18:e stridsgruppen och till den bevakningspluton som ska placeras i Visby. När alla delar är samlade under

Gotlands regemente kommer antalet medarbetare vara runt 450.

»»» **Huvuduppgifter är att samordna all militär verksamhet på Gotland**

samt att ytterligare utveckla försvarsförmägan. Regementet har också ansvar att för stärka totalförsvaret tillsammans med Länsstyrelsen på Gotland.

»»» Förbandssymbolen och maskoten är baggen Harald.

»»» Ansvaret för Hemvärnet, Utbildningsgrupp Gotland och garnisonsansvaret förs

över från Amfibieregementet till Gotlands regemente.

»»» Det markterritoriella ansvaret för Gotland med intilliggande öar, exempelvis Gotska sandön, ingår i det regionala ansvaret för blivande militärregion Gotland. Införs så snart rätt förutsättningar finns och ansvaret kommer då att ligga på P 18.

»»» **Ansvaret för den 18:e stridsgruppen förs över från Skaraborgs regemente P 4 till Gotlands regemente P 18.**

EN GUTE TAR BEFÄL

THERESE FAGERSTEDT/FÖRSVARSMARKTEN

ÖVERSTE **MATTIAS** Ardin är den första regementschefen på Gotland som är gotlänning. Han tillträdde som regementschef den 1 januari 2018 för Sveriges nyaste förband Gotlands regemente P 18

– Nu har vi varit igång i ett par

utmaningar som väntar en chef för ett helt nytt regemente. Organisation, arbetsplatser och kontor ska komma på plats så att personalen kan jobba. Inte helt enkelt när det inte finns någon färdig infrastruktur att utgå ifrån. Regimentet ska även in som en del i all försvarsmaktsadministration.

”När möjligheten dök upp visste jag i hjärtat att det var det här jag ville.”

veckor och jag tycker det känns väldigt bra. Varje dag vaknar jag och känner mig taggad för att gå till jobbet, säger han.

Mattias Ardin är född och uppvuxen i Visby. Värnplikten gjorde han på Luftvärnsbataljonen Lv 2 i sin hemstad.

– Nu förstår jag hur mycket Gotland betyder för mig. När möjligheten dök upp visste jag i hjärtat att det var det här jag ville, säger Mattias Ardin.

Det är en hel del annorlunda

– Det är både högt och lågt men jag gillar variationen och att få jobba nära min personal. Jag tror på det vi bygger upp här och är stolt över att få vara delaktig i det.

Han tror inte att han har några fördelar i jobbet för att han är gotlänning.

– Det gör inte så stor skillnad egentligen. Men det är alltid en fördel att kunna dialekten och ha ett stort kontaktnät, säger Mattias Ardin och ler. ◀

En pansarskyttepluton och en stridsvagnspluton ska öva anfall tillsammans på Tofta skjutfält. Stridsvagnarna och deras personal kommer från Skarborgs regemente P 4.

Två stridsvagnar anfaller med pilprojektiler och nedkämpar en moståndare som landstigit i Visby hamn.

SÖGE ERKHAMMAR

Depåstridsvagnskompaniet P1 G under övningarna den 18-20 januari 1945 på Tofta skjutfält.

VIKTOR VOGT

Militärbefälhavaren, generalmajor Fale Burman under fältövning 5-8 februari 1963 på Tofta Skjutfält.

GOTLANDS FÖRSVARSMUSEUM ARKIV

Sista gången stridsvagn 104 var i tjänst, avfirades den med en stridsskjutning på Tofta skjutfält, våren 2000.

VÅRT HISTORISKA FÖRSVAR ÖSTERUT

VÄRNPLIKTEN INFÖRDES PÅ GOTLAND REDAN 1811

» Fram till mitten av 1990-talet var 25 000 personer krigsplacerade på Gotland, varav 5 000 var gotlänningar.

» Kustartilleriregementet KA3 i Fårösund, etablerat 1937, läggs ner efter försvarsbeslut 2000. Utbildade 350

tionen av Gotland 1808. Beslut om nedläggning kom 2000.

» Gotlands regemente P 18, Visby. Upprättades 1963, gamla I 18. Kom att ingå i Militärkommando Gotland (MKG) 1982-2000. 2004 års försvarsbeslut innebar

läggs ned.

» Försvarsbeslut 2004: Försvarsberedningen slår fast att stabiliteten i Sveriges område stärkts de senaste åren och att det inte finns signaler på att det skulle förändras de kommande tio åren. Försvarsbudgeten mins-

Bydén, av samma skäl som regeringen hade året innan, att tidigare-lägga stridsgruppen med 6 månader. De ska nu vara på plats på Gotland 1 juli 2017. ÖB beslutar även att med omedelbar verkan placera permanent trupp på Gotland.

» I vårbudgeten 2017 meddelar försvarsminister Peter Hultqvist att Försvarsmakten får ytterligare 500 miljoner kronor och det ska bland annat gå till att förstärka 18:e stridsgruppen med Luftvärnsförmåga och Lvkv 90.

» I höstbudgeten 2017 föreslår regeringen att Gotland ska få ett eget regemente igen som ska heta Gotlands regemente och förläggas i Visby och vara upprättat 1 januari 2018.

» Den 12 december 2017 röstar riksdagen igenom förslaget om Gotlands regemente.

Fram till mitten av 1990-talet var 25 000 man grupperade på ön.

värnpliktiga om året.

» Luftvärnsbataljonen Lv 2 i Visby, var en del av Stockholms Luftvärnsregemente och placerades på Gotland 1944. År 2000 beslutades om nedläggning.

» Gotlands artilleriregemente A 7 i Visby. Inrättades som Gotlands nationalbeväring 5 februari 1811. Uppstod efter den ryska okupa-

tionen av Gotland 1808. Beslut om nedläggning kom 2000.

» Försvarsbeslut 1996: Försvaret förändras från att vara ett invasionsförsvar till att vara ett anpassningsförsvar.

» Försvarsbeslut 2000: Förhandlingar inför försvarsbeslut 2000 innebär att försvarslaget minskar med 14 miljarder kronor. Flera regementen på Gotland

nedläggs även för P 18 som lades ner 2005.

» Försvarsbeslut 2015 har omvärldsläget försämrats, framförallt i Östersjöregionen, och regeringen beslutar att placera en stridsgrupp på Gotland som ska vara på plats under 2018.

» År 2016 beslutar överbefälhavare Micael

MILITÄRREGIONERNA FÅR FRISTÅENDE CHEFER. HÄR ÄR NAMNEN.

Tidigare leddes militärregionerna av regementschefen på respektive ort men nu har region syd, väst och mitt fått fristående chefer.

UNDANTAGET ÄR militärregion nord. Fristående militärregionchefer är en del i ÖB:s beslut om att stärka ledningsförmågan och öka tydligheten – inte minst när det gäller samverkan inom totalförsvaret.

Sverige är indelat i fyra militärregioner: nord, mitt, väst och syd. Varje region har en stab som har till uppgift att leda insatser vid nationella krissituationer och stöd till samhället. Det kan till exempel vara naturkatastrofer eller sökande efter försvunna personer.

Vid nationella kriser är det de regionala stabernas ansvar att samordna den militära insatsen med andra myndigheters räddningsarbete. Det behövs när hjälpinsatser görs från flera håll samtidigt, som vid bränder eller översvämningar. Då fungerar de regionala staberna som kontaktpunkter mellan Försvarmakten, polisen, Sjöfartsverket, kommuner och landsting.

Ett annat av de regionala stabernas ansvarsområden är att sköta bevaknings- och skyddsuppgifter. Både krigs- och hemvärnsförband kan engageras som stöd till samhället. Under insatserna lyder förbanden under de regionala staberna. Staberna lyder i sin tur under insatsledningen i Högkvarteret.

Tanken är att det ska bli en femte militärregion på Gotland men för detta krävs först ett regeringsbeslut. Chefen för det nya regementet blir sammanhållande för all militär verksamhet på ön. ◀

Text **Johan Lundgren/LEDS KOMM**

Militärregion norr vid I 19, Boden.

Chef: Ulf Siverstedt
Omfattar Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län.

Militärregion väst vid P 4, Skövde.

Chef: Peter Hederstedt
Omfattar Västra Götalands, Hallands, Örebro och Värmlands län.

Militärregion mitt vid Livgardet, Kungsängen.

Chef: Thomas Karlsson
Omfattar Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Gotlands, Västmanlands, Dalarnas och Gävleborgs län.

Militärregion syd vid P 7, Revinge.

Chef: Jan Pålsson
Omfattar Skåne, Blekinge, Kronobergs, Jönköpings, Kalmar och Östergötlands län.

” DÖDEN I GRUVAN

Försvarmaktens dykare genomförde i januari ett livsfarligt bärgningsuppdrag 250 meter inne i Tuna-Hästbergs gruva i Dalarna.

DYKARE UR Försvarmaktens bärgade kroppen efter en dykare som fastnade i en gruvgång i Tuna-Hästberg utanför Borlänge. Insatsen gick bra trots att kroppen fanns drygt 250 meter in i en gruvgång på 25 meters djup.

– Hög kompetens i kombination med god lokalkännedom var de två viktigaste framgångsfaktorerna, säger Jerry Lindén från Sjöstridsskolan (SSS) som ledde insatsen.

Det var i början av året som en grupp erfarna dykare från Finland dök i gruvan utanför Borlänge. En av dykarna, en kvinna, fick problem, drabbades av panik och avled. Hennes två kamrater återvände upp till ytan och larmade SOS.

FINSK DYKARE HJÄLPTE

DÅ VARE SIG räddningstjänsten eller polisen har kapacitet att genomföra så här avancerade dykningar begärde polisen stöd från Försvarmakten.

– Vi fick klartecken på onsdagkvällen och planerade insatsen påföljande dag, säger Jerry Lindén.

Personalen som genomförde

insatsen kom från SSS, Fjärde sjöstridsflottiljen och Försvarets materielverk (FMV). Även dykare från sjöpolisen, räddningstjänsten och en expert från finska kustbevakningen fanns på plats.

– Vi samarbetar med Finland inom ramen för projektet ”Dive Smart Baltic” och det var skönt att ha den finska kollegan med.

På fredagsförmiddagen den 12 januari genomfördes först ett rekognoseringsdyk som filmades.

– När dykarna kom upp tittade vi tillsammans igenom filmen och kunde då konstatera att det skulle bli lite mer komplicerat än vi först trott

eftersom kroppen var längre in i gruvgången än vad vi fått information om.

På eftermiddagen genomfördes sedan själva bärgningen. Med hjälp av bland annat en undervattensskoter kunde kvinnans kropp tas upp. Efter 28 minuter var Försvarsmaktens dykare, Andreas Svanström

och Fredrik Hylander, uppe på sex meters djup och möttes då av dykare från sjöpolisen som förde upp kroppen till ytan.

– Det hela gick väldigt bra. Vi har alla jobbat med att utveckla metoder för djup och långvarig dykning i krävande miljöer. De två som var nere och genomförde bärgningen av kroppen har

civila certifikat för gruvdykning och har dessutom övat i gruvan tidigare, vilket naturligtvis var en stor fördel.

Innan gruppen lämnade gruvområdet genomfördes en timplång debriefing under räddningstjänstens ledning. ◀

Text **Jesper Tengroth/LEDS KOMM**

RÖJER AMMUNITION, RÄDDAR MÄNNISKOR FÖRSVARET STÖDER STÄNDIGT SAMHÄLLET

Bärgningen av dykaren i Tuna-Hästberg är bara en av många insatser som Försvarsmakten gör för civilsamhället. Insatserna varierar. Det kan handla om att hitta försvunna personer, röja ammunition, bistå vid olyckor och hjälpa polisen med helikoptertransporter. Fyra lagar reglerar militärens möjligheter att ställa upp:

>>> STÖDFÖRORDNINGEN (2002:375). Reglerar vilken typ av hjälp som får lämnas till civila myndigheter. Under 2017 lämnades stöd vid 36 tillfällen.

>>> HELIKOPTERFÖRORDNINGEN (2017:113). Regle-

rar hur helikoptersupport ges till polisen. Under 2017 stöttade Försvarsmakten med två skarpa insatser och en övningsinsats.

>>> LAGEN OM SKYDD MOT OLYCKOR. (2003:778). Försvarsmakten lämnade stöd vid 60 tillfällen, varav 55 handlade om eftersök av försvunna personer.

>>> LAGEN VID TERRORISTBEKÄMPNING (2006:343). Det är operationsledaren vid insatsstaben J3 på Högkvarteret i Stockholm som beslutar om stöd. Undantaget är när Försvarsmakten verkar enligt lagen om terroristbekämpning. Då fattar ÖB beslutet.

Iden politiska debatten höjs nu röster att militären ska sättas in för att bekämpa gängbrottslighet. Men är det egentligen möjligt?

Jessica Appelgren, forskare på Centrum för operativ juridik och folkrätt på Försvarshögskolan, tvivlar.

– Att Försvarsmakten med vapen i hand skulle patrullera gator och torg och gripa brottslingar är uteslutet som lagstiftningen ser ut i dag, säger hon.

– Däremot finns det lagar som ger polisen möjlighet att lämna över polisens befogenhe-

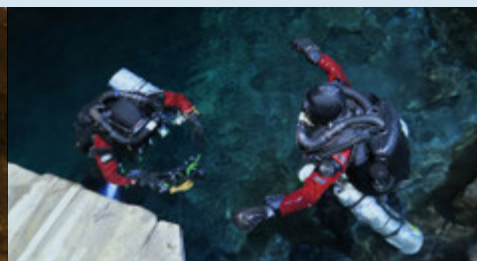

Osannolikt att militären sätts in mot gängen.

ter till militärpolis och skyddsvakter. Militären kan exempelvis skydda militära skyddsobjekt eller slottet.

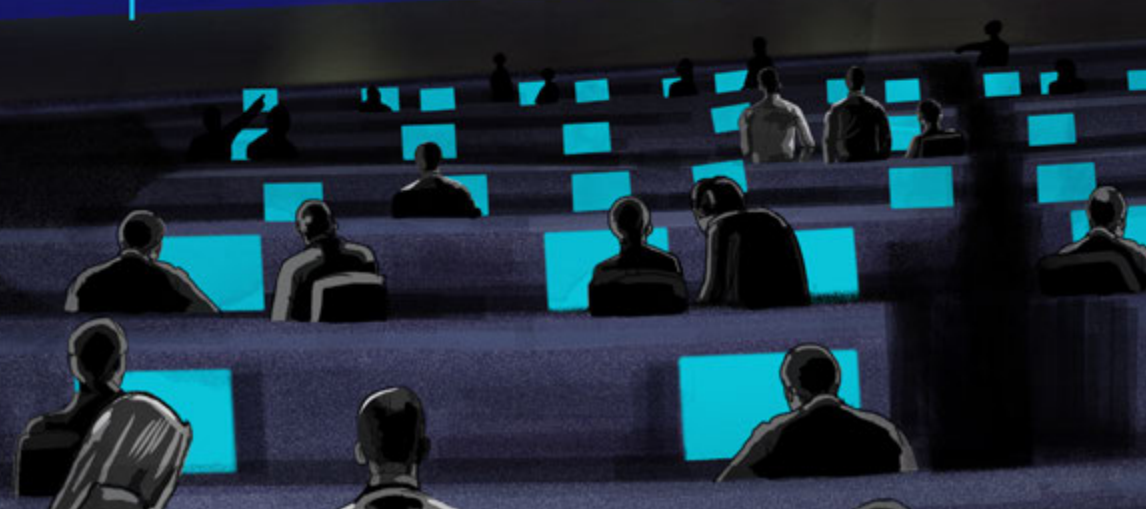
– Men den krassa vålds- och tvångsanvändningen är inte sannolik. Då behövs en lagändring, säger Jessica Appelgren.

Personal från sjöpolisen och Sjöstridsskolan, polisens utredare, kriminaltekniker och personal från gruvan i Tuna-Hästberg planerar bärgningen. HÖGER: De två dykarna från Fjärde sjöstridsflottiljen och FMV gör sig redo att gå i vattnet.

Dykarteamet studerar detaljer inför bärgningen av kroppen.

VIKING 18

INTERNATIONELL KRISHANTERING ÖVAS UNDER SVENSK LEDNING

Terror, upplopp
och assymetrisk
krigföring.
Allt inträffar i
världens största
stabsövning, den
svenska Viking 18.
50 nationer
och 90 civila
organisationer
drillas i militärt och
civilt samarbete.
Allt leds av
Försvarsmakten i
Enköping.

EN SJÄLVMORDSBOMBARE hotar att spränga Visby hamnterminal. Pulsen ökar en aning hos mannen som tar emot informationen. Han börjar svettas lätt men behåller fattningen och börjar genast arbeta efter de rutiner som gäller vid brigadstaben han tjänstgör i.

Bland annat rapporterar mannen till stridsledningslaget, orienterar brigadchefen och brigadstabschefen och skriver en orientering till övriga i staben och underställda förband.

Efter någon timme kontrollerar han så arbetet vid stridsledningslaget som har samverkat med bataljonen på plats i Visby, polisen och samverkanspersonal ur Visby kommun.

Tack vare det snabba och

har upphört sedan bara ett halvår. Utvecklingen har varit våldsam, till stor del driven av motsättningar mellan de två etniska folkgrupperna i landet. Militär, polis och civila organisationer kämpar för att skapa ordning och förutsättningar för återuppbyggande.

– Det breda samarbetet i övningen, där inte bara stabsfunktioner hos militära förband övas utan även civila organisationer och polisen, är unikt och en av orsakerna till att många inom det internationella samfundet vill delta, berättar generalmajor Anders Brännström som är övningsledare.

Utöver militärer deltar även cirka 90 organisationer – som FN, Nato, EU, svenska Röda Korset, polisen, tullen, krimi-

betraktas som ett gigantiskt datorspel där deltagarna sitter utspridda på nio platser i sex olika länder.

Det irländska befälet i inledningen kommer sannolikt att samarbeta inte bara med befäl han aldrig tidigare hört talas om, utan som också sitter i andra länder.

PULSHÖJANDE TROTS FIKTIVA HÄNDELSE

TROTS ATT ALLA händelser är påhittade och inte sätter några spår i den fysiska verkligheten blir övningsmomenten realistiska, berättar Anders Brännström som har deltagit vid tidigare upplagor av Viking-övningen.

– Även om det naturligtvis inte ger samma adrenalinpåslag som vid en skarp operation stiger pulsen när du ställs

Militär, polis och organisationer kämpar för att skapa ordning och förutsättningar för återuppbyggande i ett krigshärjat land.

korrekta agerandet kunde hotet avvärjas och självmordsbombaren oskadliggöras.

STABER I NIO LÄNDER

MANNEN I SCENARIOT är en irländsk stabsofficer. Han kommer att sitta i Athlone på Irland, men samarbeta med staber och civila organisationer på åtta andra platser i fem andra länder i den största stabsövningen i sitt slag, Viking 18. Den genomförs under tio dagar i april och samlar cirka 2 500 deltagare från ett 50-tal nationer.

Visby i inledningen är inte det verkliga Visby, utan en del av det fiktiva Bogaland. Det är ett tänkt, krigshärjat land där ett våldsamt inbördeskrig

nalvården och en rad civila internationella organisationer. Det är alltså i hög grad en internationell övning, med USA som en nyckeldeltagare.

– Ett avgörande skäl till att Viking-övningarna startade 1999 var att man ville hitta ett sätt att öva den här typen av fredsbevarande operationer på stabsnivå tillsammans med USA och andra viktiga samarbetspartners, förklarar Anders Brännström.

Nytt för 2018 års upplaga är att Brasilien deltar med en brigadstab – för övrigt ett av tiotalet sydamerikanska länder som är med.

Viking 18 är en så kallad distribuerad, datorstödd övning. I praktiken kan det

inför en kritisk situation där du behöver agera.

Spellet leds från Sverige och huvudgrupperingen om cirka 1 000 militärer, civila och poliser finns i Enköping. Från svenskt militärt håll deltar svenska officerare, civilanställda och studenter från Försvarshögskolan.

Sverige är huvudansvarig för övningens genomförande, men den internationella prägeln är totalt inte bara sett till deltagarnas nationaliteter. Arbetsmetoder, ordergivning och sätt att interagera följer helt och hållet Natos doktriner och metodik.

RÖDA KORSET OCH FN BLAND DELTAGARNA

ÄVEN DET SOM ÄR NÅGOT AV

Ett krigshärjat instabilt land härjas av våld och oroligheter. Militären och civila organisationer måste samarbeta för att lösa krisen. Viking 18 drillar deltagarna i detta scenario.

GETTY IMAGES

Genom Viking 18 bygger man broar mellan nationer och civila organisationer och utvecklar personliga nätverk.

Viking-övningens signum, det breda anslaget med ett stort antal civila organisationer, präglar övningen. Det handlar inte bara om att agera rätt militärt utan också om att kommunicera med civilsamhället. För att hantera kontakterna med alla organisationer har Försvarsmakten ett samarbete med Folke Bernadotteakademien (FBA).

Anders Brännström förklarar att Viking-övningarna har ett större mål än att bara samöva fredsbevarande operationer. Han talar om ”en halo-effekt” och förklarar att man på det här sättet också bygger broar mellan nationer och organisationer, och utvecklar personliga nätverk som kan komma till nytta i andra sammanhang.

Övningsledaren Anders Brännström (mitten) träffar kolleger i Bulgarien inför Viking 18.

– Det kan röra sig om att hjälpa till vid naturkatastrofer eller andra krissituationer.

Men det primära syftet och det övergripande målet med Viking 18 är förstås att stärka de militära och civila deltagarnas förmåga till samarbete inför

internationella operationer i länder som i många avseenden liknar det krigshärjade Bogaland, understryker Anders Brännström. ◀

Text **Henrik Rådström**

Illustration **Michel Ducourneau**

VIS AV ERFARENHETEN

Att ständigt förbättra sig är avgörande för all framgångsrik verksamhet. Inte minst inom Försvarsmakten som jobbar systematiskt med erfarenhetshantering.

DECEMBER SAMLADES närmare trettio representanter från olika förband, skolor och centrum vid Högkvarteret i Stockholm för att diskutera hur erfarenhetshantering kan förbättras i Försvarsmakten.

Arrangör för konferensen var överstelöjtnant Martin Bodin, chef för insatsledningens avdelning för erfarenhetsanalys (INS ERF ANA).

– Syftet är att vi ska ta del av varandras idéer och bygga ett starkt nätverk. Vi måste bli bättre att sprida och lära av erfarenheter i Försvarsmakten, sa Martin Bodin.

Försvarsmakten har en lång tradition att ta tillvara erfarenheter, men inte helt och hållet på ett medvetet och enhetligt sätt. I samband med insatserna i Afghanistan blev erfarenhetshantering särskilt uppmärksammat. Den skarpa stridsmiljön med regelbundna incidenter, eldstrider och vägbombare visade på värdet att vinna erfarenheter och lärdomar överfördes till nya kontingenter. Erfarenheterna

tillvaratogs då genom intervjuer och gruppdiskussioner med officerare och soldater. En av slutsatserna som Försvarsmakten drog var att svenska förband ska ”strida som man tränat och träna som man strider.”

NYA HANDBOKEN HJÄLPER

BEHOVET AV erfarenhetshantering också för nationell verksamhet har blivit allt mer aktuellt och manifesterades tydligast med den handbok som insatsledningens avdelning för erfarenhetsanalys gav ut lägligt till Aurora 17 i höstas.

I handboken beskrivs grunderna och innebörden av Försvarsmaktens erfarenhetshantering. Uttryck förklaras och begrepp definieras. Den ger också råd hur man kan samla in, bearbeta och analysera erfarenheter. Målet är att erfarenheter ska ligga till grund för bland annat order, rutiner och reglementen och skapa en ”best practice” i Försvarsmakten.

– Handboken är en milstolpe. Bara det faktum att vi nu ut-

Caroline Trulsson och Martin Bodin.

FREDRIK HELMERTZ

trycker oss på samma sätt om Försvarsmaktens erfarenhetshantering är ett genombrott, sa en av deltagarna.

I dag är inriktningen dels att titta på erfarenheter från övningar, men även att inhämta erfarenheter under pågående verksamhet. Det är ett annat sätt att arbeta. Det innebär att man dokumenterar en pågående verksamhet och att man jobbar med öppna frågeställningar. Målet är att reducera antalet misstag och förstärka det som är bra.

Att erfarenhetshantering engagerar blev uppenbart under de livliga gruppdiskussionerna. Företrädare från de olika vapenslagen hade många gemensamma frågeställningar. Hur ska man få soldaterna att >

RÖSTER OM **ERFARENHETSDAGEN****Major STEFAN MAGNUSSON, Trängregementet**

"För oss från förbanden är det mycket viktigt att ta tillvara erfarenheter så att vi hela tiden kan bli bättre. Samtliga övningar under året är dokumenterade – Aurora är en av dem. Vi

har sammanfattat våra tankar i elva punkter som vi ska försöka omhänderta."

Överstelöjtnant ULF SVENSSON, Ledningsstridsskolan

"Handboken är ett jättebra stöd. Med hjälp av den har vi gjort om instruktioner-

na på vårt regemente. Det är också viktigt att vi i Försvarmakten får en gemensam begreppsapparat. Tidigare har vi kallat det reflektion, utvärdering och liknande. Låt oss säga erfarenhets- hantering så det blir tydligt att vi alla drar åt samma håll!"

Kapten JONAS AGDER, Markstridsskolan

"Den här dagen har gett mig många infallsvinklar hur man gör på andra förband

Örlogskapten THOMAS OLSSON, Sjöstridsskolan

"Vissa erfarenheter borde vi i marinen,

armén och flyget kunna lyfta till Högkvarternivå för att användas gemensamt inom Försvarmakten. Vi från marinen skulle säkert kunna skicka fem-sex bearbetade underlag. Om armén och flyget levererar samma antal så kanske närmare tjugo kvalificerade underlag når Högkvarteret."

BRITTERNAS BLODIGA LÄXA

De två boerkrigen i Sydafrika blev en hård läxa för imperiet. Det andra kriget, och blodigaste, utspelades 1899–1902. Välkamouflerade boer utmanövrerade gång på gång den mäktiga brittiska yrkesarmén. Efter kriget analyserade en brittisk kommission erfarenheterna, vilket ledde till en omfattande reformering av utrustning och reglementen. Exempel:

- »» Infanteriets skjutträning förbättrades. Soldaterna hade visat sig vara usla skyttar. Den årliga tilldelningen av ammunition höjdes till 300 patroner per man (från 42 patroner), vilket gjorde fler skjutövningar möjliga.
- »» Britternas röda unifor-

mer byttes ut mot sandfärgad kaki. Det skedde redan medan kriget pågick. Fram till dess hade de varit levande måltavlor för de skjutskickliga boerna.

- »» Britterna utvecklade metoder för växelvis framryckning. Istället för att anfalla på en traditionell linje så ryckte en grupp fram, medan den andra gruppen gav eldunderstöd.
- »» Egna initiativ uppmuntrades. Reglementet gjordes om så att soldaterna på eget initiativ skulle kasta sig i skydd vid eldöverfall. Dittills hade soldaterna passivt väntat på att bli anvisad var de skulle ta skydd.
- »» Artilleriet. Förstärktes med kraftfullare kanoner.

De lärde sig också av boerna att dölja och skydda sina artilleripjäser. Fram till dess hade britterna ansett det som ett uttryck för feighet att skydda sitt artilleri, det skulle i stället grupperas väl synligt.

»» Kavalleriet utrustades med moderna Lee-Enfield repetergevär. Kavalleriet blev en snabbväxande styrka som avsuttna kunde utveckla en betydande eldkraft.

Reformerna innebar att den brittiska expeditionstyrkan (120 000 man) som anlände till Frankrike 1914 var den bäst tränade, organiserade och utrustade armén. De spelade en avgörande roll för att stoppa den tyska offensiven 1914. Att kriget därefter utvecklades till ett utötningskrig med massiva värnpliktsarméer är en annan historia. Källa: Spencer Jones, University of Wolverhampton.

- » rapportera? Vem på förbanden fångar upp erfarenheterna? Och vad är en erfarenhet? Inte helt glasklart framgick det. – En löjtnant ringde till mig när det snöade. Han frågade:

vad gör jag om någon hal- kar? Ska det hanteras som en erfarenhet eller som en olyckshändelse? berättade örlogskapten Thomas Olsson från Sjöstridsskolan och fick alla

deltagarna att le igenkännande. <

Läs mera om erfarenhetshandtering. Handboken (H ERF) finns på Emilia.

Text **Fredrik Helmerts/LEDS KOMM**

VETENSKAP

UBÅTSPERSONALEN

Det påminner om Big Brother. Tio frivilliga stänger in sig i en tryckkammare i fem dagar och bevakas dygnet runt av tv-kameror. Men det är här på allvar. Dyktabeller från 1970-talet testas för första gången på människor.

DET ÄR EN KYLIG januarikväll på Marinbasen i Karlskrona. Tio personer

som vanligtvis tjänstgör ombord på ubåt gör sig redo för att delta i ett unikt försök att verifiera en dyktabell för ubåtsräddning. Ubåtspersonalen går in i tryckkammersystemet ombord på HMS Belos, där varje tryckkammare inte är större än ett mindre sovrum. I två av HMS Belos trånga tryckkammare ska de tio personerna bo under de kommande dagarna.

Under två veckor i januari har Första ubåtsflottiljen i sam-

arbete med Försvarsmaktens Dykeri och Navalmedicinska centrum, Tekniska högskolan samt Försvarsmedicincentrum verifierat tabeller för dykeri- och ubåtsräddning.

Uppgiften är att genom praktisk mätnadsdykning verifiera en teoretiskt framtagen tabell från 1970-talet, till ett mätnadsdjup på 30 meter.

– Det är ett unikt och viktigt verifieringsförsök eftersom att vi på ett säkert sätt vill kunna få

Jörgen, en av dykledarna under testdagarna.

HMS Belos. Testerna utfördes ombord på fartygets tryckkammare. Personalen trycktes ner till 30 meter.

Håkan lämnar blod. Sjukvårdspersonalen ingår i den medicinska ubåtsräddningsgruppen (MURG).

KLARAR TRYCKET

upp en ubåtsbesättning till ytan, säger Joakim, ubåtsräddningsofficer.

Verifieringsförsöket genomfördes i tryckkammersystemet ombord på dykeri- och ubåtsräddningsfartyget HMS Belos som tillhör Första ubåtsflottiljen.

MATEN SLUSSAS IN

DE TIO PERSONER som anmält sig frivilligt är alla vanligen ombordmönstrade i olika ubåtsbe-

sättningar. Runt försöket finns ett stort medicinskt pådrag för ubåtspersonalens säkerhet både vad gäller läkare och sjuksköterskor, men även när det gäller utrustning. En av HMS Belos tryckkammare fungerar vid behov som en intensivvårdsavdelning.

– Det känns tryggt för oss här inne att veta att vi har en stor medicinsk kompetens runt oss. Vi har en stor tilltro till vetenskapen och de forskare

vi samarbetar med. Vi vill vara med i detta försök. Det är ju för vår egen säkerhet som vi gör det, säger Jonas, pilot på ubåtsräddningsfarkosten.

På grund av en ökad brandrisk under trycksättning så råder strikta begränsningar vad ubåtspersonalen får ha med sig in. Måltider, fika – allt ubåtspersonalen behöver slussas in till tryckkammersystemet. Försökspersonerna har också möjlighet att titta på film ge-

Sjukvårdspersonalen kommer från den civila sjukvården, men är tidvis anställda på Första ubåtsflottiljen.

Fönstret till friheten. Personalen befinner sig utanför kammaren och kan när som helst gå ut och ta frisk luft.

Daniel tar sig in i tryckkammersystemet.

Kammarcentralen. Fredrik håller koll på att livet inne i tryckkammaren går enligt plan.

Klimatet inne i kammaren är fuktigt. Trycket gör att maten smakar annorlunda.

Tv-kameror ser allt. Enda undantaget är när någon vill duscha eller gå på toaletten. Då stängs kameran av.

nom ett fönster. Ubåtspersonal är vana vid tempoväxlingar ombord, där det ibland kan uppstå längre tid av väntan. På en ubåt har man ingen tillgång till internet eller sociala medier, därför är personalen vana vid en arbetsmiljö där de har begränsade möjligheter att kommunicera med omvärlden. Ofta uppstår det i stället spännande diskussioner och så även i tryckkammersystemet ombord på HMS Belos. Den stora skillnaden ubåtspersonalen upplever i tryckkammersystemet från arbetsmiljön ombord på en ubåt är att atmosfärstrycket är annorlunda.

” Man låter lite roligt när man pratar. Och maten smakar annorlunda. Kexchoklad har aldrig smakat på det här sättet tidigare! ”

– När man rör sig här inne är det lite som att hålla ut handen ur fönstret på bilen när man kör snabbt. Man kan liksom ta på luften. Och man låter lite roligt när man pratar. Även maten smakar annorlunda under trycksättning, kexchoklad har aldrig smakat på det här sättet tidigare, säger Håkan, ubåtschefen, via sambandssystemet som går mellan tryckkammar-

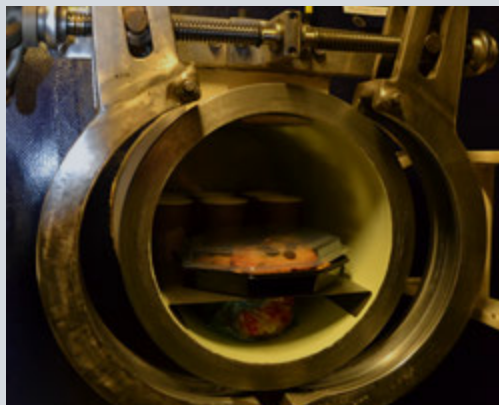
systemet och kammarcentralen.

Anledningen till att luften känns annorlunda för ubåtspersonalen är att luften blir tätare vid trycksättning. En annan sak som skiljer från att arbeta ombord på en ubåt är att ubåtspersonal i tryckkammersystemet övervakas 24 timmar om dygnet via en kontrollpanel i kammarcentralen. Med hjälp av bland annat övervaknings-

Dagarna inne i tryckkammaren fördrivs med sällskapsspel, bokläsning och diskussioner. Mobilerna funkar inte.

"Lilla slussen". Genom den för man in mat och fika och tar ut skräpet efter måltiderna.

FAKTA: MÅNGA DYGN UNDER PRESS

- » Ubåtspersonalen får enbart ha med sig snus, tandborste, en bok per person och spel som slussas in och ut efter användning. Exempel på böcker är *Midvintermörker*, en biografi om Elon Musk samt *Assassin's fate*.
- » Allt brännbart måste hållas till ett minimum på grund av den förhöjda

brandrisken. Ingen elektronisk utrustning är tillåten (gäller allt från mobiltelefoner till läsplattor).

- » Under första dygnet trycktes personalen ner till det djup från vilket tabellen skulle verifieras (30 meter). De stannade där i 36 timmar. Medicinska mätningar genomfördes för att få referensvärden till dekompressionsfasen.

- » Medicinsk UbåtsRäddningsGrupp (MURG) består av läkare och sjuksköterskor som är tidvis anställda vid Första ubåtsflottiljen.
- » Tabellen är framtagen och använd på 1970-talet, men det finns ingen dokumentation från det dåvarande forskningsarbetet.
- » Tabellerna är avsedda för att kunna behandla en ubåtsbesättning som

vid en ubåtsolycka blivit trycksatta i mer än 24 timmar och blivit "mättade". Att nå "mättad" tar cirka ett dygn, därefter måste personalen tas mot ytan mycket långsamt.

- » Vid försöket tog det 70 timmar att trycksänka från tryck motsvarande 30 meters djup till ytan. Detta för att personalen inte skulle drabbas av tryckfallssjuka (dykarsjuka).

kameror håller man koll på att personalen har det bra. Den enda gången som försökspersonerna inte övervakas är när de duschar eller använder toaletterna.

LYCKAT TEST

VERIFIERINGSFÖRSÖKET ses som lyckat och har rönt stor internationell uppmärksamhet. Det är även en viktig milstolpe i det fortsatta ubåtsräddningsarbetet. ◀

Text **Rebecka Signäs**/I. ubåtsflottiljen
Foto **Rebecka Signäs & Andreas Sannerman**/I. ubåtsflottiljen

30 meters tryck. Instrumentet ljuger inte.

TAK ÖVER HUVUDET PÅ BERGA

De blev nästan 15 år försenade och kostade tolv miljoner kronor. Att de har uteblivit har sannolikt kostat mycket mer. Vi pratar givetvis om de nya stridsbåtstälten vid Lövlund på Berga.

SNÖN FÖLL I NATT. I normala fall hade den lagt sig som en vit, kall filt över de vinterställda stridsbåtarna på uppställningsplatsen vid Lövlund på Berga. Men inte längre. Sedan någon vecka tillbaka skyddas båtarna från väder och vind av tre stora tält placerade på rad.

Kapten Uno Friberg kliver ut från sitt kontor på Tekniska avdelningen vid Amfibieregementet. Uno är teknisk officer och är en av de som varit de drivande krafterna för att få tälten på plats. Han pekar på de stridsbåtar som är uppställda i tälten. På varje båt lyser en liten blå lampa som indikerar att båten är kopplad till landström. (Elström från land till ett fartyg).

– Det betyder oerhört mycket för den tekniska tjänsten! Nu

kan vi enkelt ta upp stridsbåtarna med en sjösättningsvagn, koppla in avfuktning och elektricitet och låta dem stå under tak. När det är dags att använda dem igen är det bara att sjösätta dem – i samma skick som när vi tog upp dem, säger Uno.

TOLV MILJONER KRONOR OCH 13 ÅR SENARE

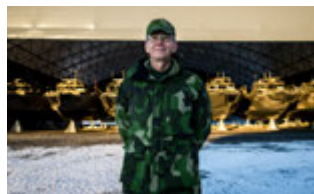
REDAN NÄR Amfibieregementet flyttade från Rindö till Berga under mitten av 2005 anmälde förbandet behov av uppställningstält för stridsbåtarna. Men då fanns inga pengar.

Och inte året därpå. Eller året därpå...

Till slut verkade det däremot som om arbetet på Tekniska avdelningen lönade sig.

– Vi har skrivit flera avvikelserapporter och till slut har de gett resultat. Det är klart att tolv miljoner kronor kan verka mycket men bristande vinterunderhåll har sannolikt genererat mycket större kostnader i form av frusna rör, spruckna packningar och mögelsaner som i sin tur

OVAN: Bergas nya båthus på plats. NEDAN: Uno Friberg, teknisk officer på Berga.

gjort att stridsbåtarna inte gått att använda, säger Uno

Två av tälten rymmer vardera 14 stridsbåtar medan det tredje rymmer 16 båtar. Totalt kan alltså inte mindre än 44 båtar stå under tak samtidigt. Tälten står i direkt anslutning till sjösättning och upptagning vilket gör att "slamkryparen" (sjösättningsvagnen som används för att sjösätta och ta upp båtarna) inte behöver rulla många meter.

– En bonus med tälten är att de har högt i tak. Det gör det möjligt att hissa antennerna på ledningsbåtarna och genomföra ledningsövningar ombord även på vintern, säger Uno Friberg. ◀

Text & foto Magnus Lindstedt/Amfi

GRÅZONEN FINNS ÄVEN PÅ SJÖN

Hur påverkar ryktesspridning, falska rykten och terrorhot säkerheten på Östersjön? Högaktuella frågor som diskuterades på Marinstridsdagarna.

MARINSTRIDSDAGARNA arrangerades för tionde året av Sjöstridsskolan i Karlskrona. Det är ett forum där marinens personal samlas för att utveckla idéer, dela information och erfarenheter samt ett tillfälle att knyta kontakter. Temat för dagarna var ”Gråzon”, en komplex och otidlig situation där ett land utsätts för olika hot under fredstid men ändå inte befinner sig i krig.

Den negativa politiska utveckling som vi sett i vårt närområde de senaste åren har lett till en förstärkning av Försvarmakten och ett nytänk kring totalförsvaret i Sverige. Samordning mellan myndigheter krävs. Analys och definition kring vad som är hot mot säkerheten är en del av det som ingår i gråzonsproblematiken.

– Marinstridsdagarna är ett fantastiskt forum för att kunna samla marinens personal och dela erfarenheter genom semi-

narier och diskussioner. Årets tema gråzon är i allra högsta grad aktuellt, sa marinchefen, konteramiral Jens Nykvist.

– Vårt samhälle utsetts för påfrestningar som påverkar oss alla. Det kan vara allt i från en falsk informationsspridning till ett terrorattentat. Det är inte krig men det är ändå ett hot mot landets säkerhet. Detta måste vi kunna hantera och

bemöta, sa han.

Marinchefen Jens Nykvist är den som sätter agendan för Marinstridsdagarna medan Sjöstridsskolan står som värd för hela arrangemanget.

Utöver marinens egen personal bjuds även andra myndigheter in med kontaktytor mot marinen och Försvarmakten. Till exempel Försvarmaktens materielverk (FMV), polismyndigheten och Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), för att

VÄNSTER: Marinens närvaro på Östersjön är vital. Över 125 000 fartyg passerar årligen.

NEDAN: Marinchefen Jens Nykvist och marintaktisk chef Anders Olovsson fokuserade på framtiden och gråzonsproblematiken.

KRISTINA SWAAN

nämna några.

Försvarmakten ska tillsammans med övriga totalförsvaret verka konfliktförebyggande för att skapa tröskeleffekt och förhindra gråzonsproblematiken. För marinens del innebär det att verksamhet bedrivs dygnet runt året om i skärgårdsområden och ute till havs. Närvaro är vitalt för att hitta avvikelser bland alla de fartyg som pas-

” Med hög tillgänglighet på fartyg och förband, närvaro, uthållighet och enheter med förmåga till den väpnade striden bygger vi tröskeleffekt. ” JENS NYKVIST, MARINCHEF

serar genom Östersjön (cirka 125 000 årligen).

– Styrkan med marinen är att vi redan i dag tränar och övar för att verka i hela konfliktkalan. Med professionell personal, hög tillgänglighet på fartyg och förband, närvaro, uthållighet och enheter med förmåga till den väpnade striden bygger vi tröskeleffekt, sa Jens Nykvist. ◀

Text *Michaela Linge/Sjöstridsskolan*

Text **Camilla Ekenberg/PAO FS 34** Foto **FS 34**

RESPEKTERADE *RÅDGIVARE*

I spillrorna av ett krigshärjat land bygger den afghanska regeringen mödosamt en ny och effektivare armé. I en av huvudrollerna: svenska officerare som stöttar med råd och utbildning.

BLAND MÖTS DE av höjda ögonbryn när de berättar om jobbet i Afghanistan. Det tycks vara en vanlig missuppfattning, både hos allmänheten och bland kollegorna hemma i Sverige att Försvarsmakten lämnade Afghanistan i samband med att den mer kända ISAF-insatsen avslutades 2014. Men för det trettioåttio personer som ingår i FS 34 Resolut Support Mission (RSM) är insatsen i Afghanistan i högsta grad pågående.

Uppdraget är att bistå de afghanska säkerhetsstyrkorna, framförallt på högre stabsnivå,

och min bedömning är att fler rådgivare behövs även på de lägre organisationsnivåerna, säger han.

Kapten Peter N är en av de uppskattade rådgivarna, och han trivs verkligen på sitt jobb:

– Jag har haft många roliga arbeten genom åren, men detta med att vara rådgivare slår faktiskt det mesta. Ja, det är nog topp tre bland alla yrken jag haft, säger han och ler brett.

Just mötet med afghanerna menar han är något av det mest givande, det är alltid intressant att höra och se afghanernas perspektiv på saker och ting,

”Som rådgivare kan man ena dagen vara involverad i den afghanska, något krångliga, processen att beställa förnödenheter för att dagen efter vara med och ge råd i en större operationsplanering.” PETER, KAPTEN

med utbildning, rådgivning och stöd för att stärka förmågan att själva hantera säkerheten i Afghanistan. Lite mer än hälften av FS 34 arbetar med rådgivning till afghanska armén och flygvapnet samt ett regionalt koordineringscenter för afghansk militär, polis och säkerhetspolis.

Huvuddelen av den svenska styrkan, och därmed flertalet rådgivare, är baserade på den tyska flygbasen i Mazar-e-Sharif i norra Afghanistan, medan några rådgivare har sin bas i Kabul.

Överste Fredrik Hedvall från P 7 är chef för den svenska kontingenten och för ett av de multinationella rådgivarteamen:

– Rådgivning behövs och uppskattas av våra afghanska kollegor. Men allt tar sin tid

deras sätt att tänka och de kulturella skillnader som finns både på individ- och organisationsnivå.

– Allt som oftast har vi olika sätt att se på situationer eller uppgifter. För mig som rådgivare handlar det mycket om att så ett frö och diskutera och få dem att implementera olika sätt att ta sig an en uppgift samtidigt som det såklart måste utgå från deras sätt att tänka och arbeta, säger Peter N.

– Arbetet är väldigt varierande. Som rådgivare kan man ena dagen vara involverad i den afghanska, något krångliga, processen att beställa förnödenheter för att dagen efter vara med och ge råd i en större operationsplanering, berättar han.

Självklart finns också en del utmaningar att hantera. Kul-

MARI, FANJUNKARE

Personalchef FS 34.

”Arbetet som personalchef är väldigt skiftande. Dels hanterar jag HR-frågor inom kontingenten såsom löner, medarbetarsamtal, ledigheter, arbetsmiljö med mera, dels personalunderlag för RSM. En del av mitt arbete är också att hålla koll på vår personals stridsvärde. Både det fysiska och mentala.”

KRISTER, MAJOR

Rådgivare S 2 vid OCC-N.

”Jag arbetar inom underrättelse-tjänsten med att stödja de afghanska säkerhetsstyrkorna med deras rapporterings- och delgivningskedja. Syftet är att få en informationsspridning mellan polisen och armén där informationen ska vara spårbar och bedömd vad gäller tillförlitlighet och sakriktighet.”

PETER, KAPTEN

Rådgivare S 6 vid ANA HAT.

”Jag följer ANA G6 i deras arbete med att upprätthålla och säkra ledning och samband på Camp Shaheen och inom 209:e kåren i TAAC-N. Jag stödjer ANA:s signalskola i arbetet med att bli en del av ANA Combat Support School. Jag ger råd i planeringsprocessen och utvecklingen av signalskolans utbildning för soldater och officerare.”

MATTIAS, MAJOR

Rådgivare S3/G3 Police vid OCC-R AT

”Jag arbetar för att få de olika afghanska polisorganisationerna att bli bättre på att samarbeta med varandra och sprida information sinsemellan och till afghanska armén. Det är oerhört intressant att följa utvecklingen hos dessa organisationer som tidigare inte haft någon samordning på hög nivå.”

CHRISTIAN, FÖRSTE SERGEANT

Watchkeeper i JOCen, TAAC-N HQ

”Jag arbetar i ledningscentralen (JOCen) för norra kommandots högkvarter. Jag ska ha koll på aktuellt läge i TAAC-N, och framförallt på våra rådgivare när de rör sig utanför campen. Jag sammanställer information från vårt område och skickar lägesrapporter till insatsens högkvarter i Kabul.”

DANIEL, KAPTEN

Rådgivare ANA/Joint Fire Adviser

”Jag arbetar med AGI (Air to Ground Integration) som handlar om hur armén ska använda det afghanska flygvapnets luftunderstöd. Mycket handlar om att utbilda nyckelpersonal som kan koordinera mark- och luftverksamhet.”

Många av transporterna går via helikopter på grund av säkerhetsskäl. De svenska rådgivarna är i huvudsak baserade i Camp Marmal vid Mazar – e – Sharif. På bilden Rebecka, logistikassistent, på väg ut på ett uppdrag.

Helikopterty över afghanska Camp Shaheen. Hit åker de svenska rådgivarna ofta för att coacha ANA – den afghanska nationella armén.

turkrocker, brist på långsiktig planering hos afghanerna och ibland brister i afghanernas förtroende för varandras organisationer kan exempelvis påverka informationsspridningen mellan militären, polisen och säkerhetspolisen. Ibland kan det vara svårt att få dem att

ning istället.

Förutom rådgivarna finns också ett liten Nationell stödenhet (NSE) som sköter all personaladministration och logistik för kontingenten, en egen sjuksköterska och några stabsbefattningar inom ramen för själva insatsen som Sverige

”Jag har haft många roliga arbeten genom åren, men detta med att vara rådgivare slår faktiskt de mesta. Ja, det är nog topp tre bland alla yrken jag haft.”

ÖVERSTE FREDRIK HEDVALL

samverka och samarbeta. Säkerhetsläget i Afghanistan gör också att det ställs stora krav på skyddet när rådgivarna ska ta sig ut till staberna, antingen med markburen transport eller med helikopter. Resurserna är dock begränsade och ibland blir rådgivarna strandsatta på campen och får ägna tiden åt att planera kommande rådgiv-

bemannar. Några tjänstgör i ledningscentralen Joint Operational Center (JOC), några i underrättelsesektionerna. Dessutom finns personal som arbetar med flygsäkerhet. ◀

Fotnot: Efternamn på en del befattningshavare sätts inte ut på grund av säkerhetsskäl.

FAKTA RESOLUTE SUPPORT MISSION

Resolute Support Mission (RSM) har sedan 2014 som uppgift att vara rådgivare till de afghanska nationella säkerhetsstyrkorna i deras jobb att etablera fred och säkerhet i Afghanistan. Sverige har bidragit med rådgivare sedan starten. Totalt 16000 militärer från 30 olika länder ingår i RSM, i huvudsak amerikaner. Målet är att afghanerna på sikt själv ska ansvara för säkerheten i landet. Chef för RSM är den amerikanska fyrstjärnige generalen

John W Nicholson.

ORDLISTA:

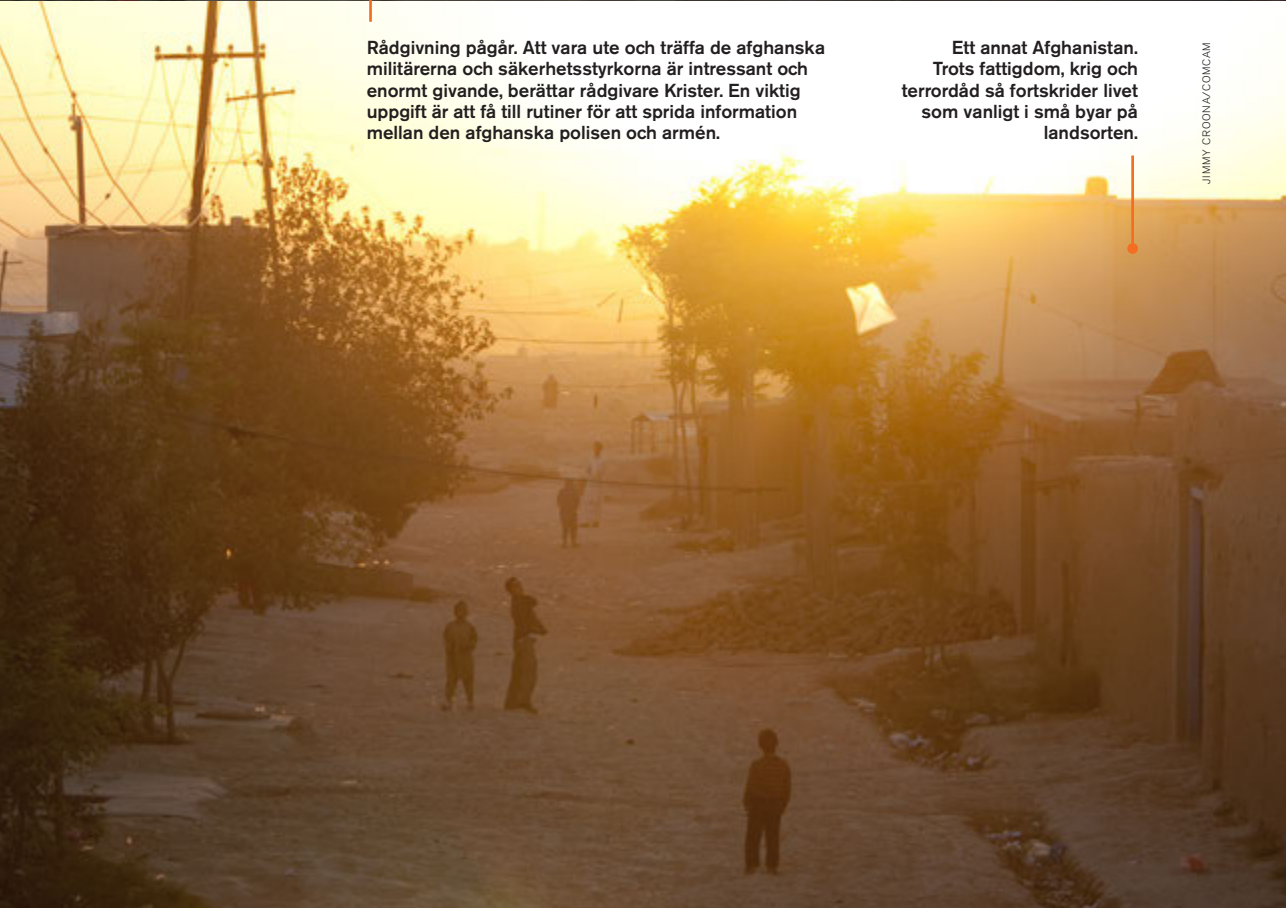
OCGR-N: Operational Coordination Centre Region North, ett av de afghanska säkerhetsstyrkornas regionala koordineringscenter för militären, polisen och säkerhetspolisen.
ANA: Afghanska Nationella Armén.
NSE: National Support Element, Nationell stödenhet.
TAAC-N: Train Assist Advice Command – North, RS-insatsens norra kommando.

Rådgivning pågår. Att vara ute och träffa de afghanska militärerna och säkerhetsstyrkorna är intressant och enormt givande, berättar rådgivare Krister. En viktig uppgift är att få till rutiner för att sprida information mellan den afghanska polisen och armén.

Ett annat Afghanistan. Trots fattigdom, krig och terrordåd så fortskrider livet som vanligt i små byar på landsorten.

"TALIBANERNA BLIR ALLT MER DESPERATA"

Flygbombningar och effektiva afghanska specialförband gör livet svårt för terroristerna, säger kommandör Jan Dunmurray, nyss hemkommen från Afghanistan.

KOMMENDÖR JAN DUNMURRAY, är avgående spokesperson för Natoinsatsen Resolute Support Mission (RSM) i Afghanistan. Styrkans uppgift är att vara rådgivare och stöd åt de afghanska nationella säkerhetsstyrkorna som ska etablera fred och säkerhet i landet.

Vad har du haft för huvuduppgift?

– Framför allt att företräda och berätta om Natos roll i Afghanistan och hur de afghanska säkerhetsstyrkorna utvecklas. Jag är den enda icke-amerikan i Public Affairs Office och har jobbat mycket med planerings- och stratcomfrågor så att våra budskap ligger i linje med Natos budskap. Det är viktigt att mina amerikanska kollegor inte glömmer bort att det här är en Natomission och inte enbart en amerikansk mission.

Det sker blodiga terrordåd nästan dagligen. Hur går kriget?

– Bra. Genom ökade amerikanska och afghanska flyginsatser har vi kunnat slå mot talibanernas ledning, basläger och ekonomiska struktur, det vill säga förstöra knarkfabriker. Det följer vi upp med insatser från afghanska specialförband på marken.

Hur starka är talibanerna?

– De är försvagade och har inte lyckats uppnå ett enda av sina

TJ/REUTERS/PARWIZ

Afghanska specialstyrkor. De är välutrustade, välutbildade och motiverade. Officerskåren blir allt skickligare i takt med att äldre korrupta befäl pensioneras.

operativa mål under 2017. De annonserade öppet att de skulle ta sex provinshuvudstäder, de har inte tagit en enda. Däremot har de lyckats ta död på cirka 2500 afghanska poliser och militärer. Ofta dåligt beväpnade och utbildade soldater vid checkpoints ute på landsbygden.

Vad ligger bakom bombdåden?

– Talibanerna blir allt mer desperata. De slår till mot mjuka mål för att visa att regeringen inte klarar av att skapa tillräcklig säkerhet. Det handlar om självmordbombare och bilbomber. Talibanerna har förändrats från att

ha varit en ideologiskt driven rörelse till en kriminell verksamhet som omsätter hundratals miljoner dollar.

Och stämningen bland civilbefolkningen?

– Mitt i allt våld finns en enorm vilja att gå vidare bland afghanerna. De bygger bland annat upp kungapalatset med afghanska arkitekter och ingenjörer. Det händer positiva saker. Framför allt i städerna.

Hur bra är de afghanska styrkorna?

– Det är en stadig uppåtgående trend. Den afghanska regeringen tvångspensionerar nu 2000 generaler och överstar för att få ett generationsskifte. Man vill en ny välutbildad och motiverad officerskår där kompetens är kravet för befordran. Specialförbanden är lyckosaga. De är 17 000 man som ska dubbleras. Av dessa är 4 000 nya commandos som blir färdiga före sommaren 2018. Specialförbanden backar inte för något.

Vilken är den största missuppfattningen svenskar har om Afghanistan?

– Att alla som skickas tillbaka till Afghanistan kommer att dödas. Det är absurd. Det bor fem miljoner människor i Kabul. Det händer terrorattacker här, det stämmer, men inget är riktat specifikt mot hemvändare. Det kommer flyktingar hit varje dag från Tyskland, Pakistan, Iran, hela världen. Livet är hårt i Afghanistan, men långt ifrån bara elände. ◀

Text **Fredrik Helmerts/LEDS KOMM**

Jan Dunmurray.

SVETTIGT SCHEMA

MINST TRE TIMMAR I VECKAN SKA DU TRÄNA. SERIÖST.

Tre av tio försvarsanställda vet inte hur många timmar i veckan de ska träna. Eller hur de ska göra det. Vi reder ut begreppen.

STOD DU SOM så många andra på nyårsafton med ett glas bubbel i handen och lovade att ta tag i träningen

i år? Eller är du bara osäker på vad det egentligen är som gäller för fysisk träning på arbetstid här i Försvarsmakten? Du är inte ensam - en undersökning visar att 4 av 10 anställda inte känner till riktlinjerna för fysisk träning och 3 av 10 inte vet hur många timmar i veckan man förväntas träna. Så här går det till.

Alla anställda i Försvarsmakten får och ska träna tre timmar i veckan på arbetstid. Detta är grunden i Försvarsmaktens Fysiska Standard (FM FysS). Helst ska träningen fördelas på konditions-, styrke- och rörlighetsträning. Du som har en befattning som ställer högre krav på din fysik kan också behöva genom-

Ta i för kung och fosterland.
Tre timmar i veckan.

föra tester en gång per år.

Magnus Gadefors är ansvarig för FM FysS vid FMIF, Försvarsmaktens idrotts- och friskvårdsenhet vid militärhögskolan Karlberg.

– Du kan inte lämna över ansvaret på någon annan för din träning. Det är alltid ditt eget ansvar, precis som med andra arbetsuppgifter. Du som är chef ska följa upp din personal och där ingår även att följa upp deras träning, säger han.

KRAVNIVÅERNA KAN VARIERA

UTÖVER DE TRE timmarna ansvarar varje förbandschef för att sätta de kravnivåer

som gäller för just hennes/hans personal. Det kan vara olika nivåer för olika personer på samma förband beroende på arbetsuppgifter och vilken roll man har i händelse av kris eller krig. De tester som vissa får göra varje år ska vara ett stöd för chefen att vid behov styra om hur personalen bör träna för att bättre matcha de uppgifter man har. FMIF kommer framöver tydliggöra hur träningen ska genomföras och följas upp.

– Du som är chef bör ställa dig frågan om du har personal som är i behov av rehabträning eller andra riktade insatser och

vad du själv kan göra för att din personal ska vara ännu bättre förberedd för sina uppgifter, säger Magnus Gadefors.

Så, du som tycker att det känns lite motigt att bege dig till gymmet eller ut i löpspåret har egentligen inga ursäkter för att inte hålla det där nyårsloftet och sätta igång med träningen. Och du som redan hittat träningsglädjen är bara att gratulera – tre timmar i veckan får du lägga din arbetstid på något som många andra bara har möjlighet att göra på fritiden. ◀

Text **Mattias Lindström/FMIF & Lena Parkvall/LEDS KOMM**

ÄR DU TUFFASTE VIKINGEN?

Dags att anmäla sig till årets stora utmaning Tough Viking 2018.

»» Stockholm, Kungliga Djurgården den 25 aug (180 platser).

SOM TIDIGARE ÅR kan medarbetare i Försvarsmakten delta i Tough Viking, det största och mest utmanade hinderloppet i Norden. Maximal utmaning utlovas och deltagarna kommer att sättas på hårda prov då banan kantas av många tuffa hinder. Några av hindren har utvecklats i samarbete med Försvarsmaktens röjdykare och fallskärmsjägare.

Liksom tidigare kommer Försvarsmakten att sponsra anmälningsavgiften, deltagare betalar 400 kr själva. Alla löpare från Försvarsmakten kommer att få en grå kamuflagemönstrad funktionströja till loppet.

ANMÄLAN ÄR ÖPPEN TILL:

»» Göteborg, Slottsskogen den 21 april (150 platser).

DET ÄR FÖRST till kvarn som gäller. Alla deltagare från Försvarsmakten har gemensam start, som sker 10:10 i både Göteborg och Stockholm.

Anmälan görs på den ordinarie anmälingssidan på Tough Vikings webbplats. Genom att ange FM-ID i rutan "Rabattkoder" så erhålls den rabatterade startavgiften och man bokas automatiskt till Försvarsmaktens gemensamma starter på respektive plats. ◀

Bygg försvarsformåga under tuffast möjliga omständigheter

TILL SISTA PAPPERSARBETE I MALI

DEN SVENSKA kontingenten i Mali älskar att vika papper. Tacka Paul Murray, Legal Advisor, för det. Han är passionerat intresserad av origami, den urgamla japanska traditionen att vika konstfulla pappersfigurer.

– Det är en perfekt hobby om man har mycket tid att slå ihjäl och det har vi i Mali, säger Paul Murray.

– Dessutom måste du ha fullt fokus, det svårt att tänka på någonting annat när du ägnar dig åt origami. Och det är en skön känsla.

Paul Murray började vika papper som tioåring. Först var det flygplan som gällde men senare blev det mer avancerade saker. Han har gått på kurs hos den japanske mästaren Norio Torimoto, som händelsevis är bosatt i Sverige.

Grundregeln för origami är att man utgår från ett kvadratisk papper. Man får inte klippa, limma eller påverka pappret på något sätt.

Utifrån de här reglerna kan skickliga origamiexperter skapa de mest häpnadsväckande konstverk. Torimoto har exempelvis gjort pappersfigurer av politiker som Olof Palme och Fredrik Reinfeldt. Han har också skapat tranor, elefanter, lejon och en mängd andra djur.

PAUL MURRAY,

Befattning: Legal advisor (Legad), juridisk rådgivare, på den svenska kontingenten i Mali. Placering på Camp Nobel i Timbuktu.

Bakgrund: Jurist med inriktning på humanitär rätt och folkrätt. Expert på Nordic Center for Gender in Military Operations. (Swedint, Kungsängen).

SUEZVETERAN LÄMNAD ÖVER

85-ÅRIGE Olle Brennius ingick i Sveriges första FN-insats, den i Suez 1956. I 18 år har han arbetat med att sammanställa foton, krigsdagböcker och sina egna dagboksanteckningar. En fredag i januari lämnade han över materialet till regementsförvaltaren Daniel Nybling vid Forsvarsmaktens veteran-

Olle Brennius donerade sitt Suezarkiv till Forsvarsmakten

centrum. Hemma i lägenheten i Oxelösund hade Olle Brennius gjort i ordning en liten miniatyrbildning. ◀

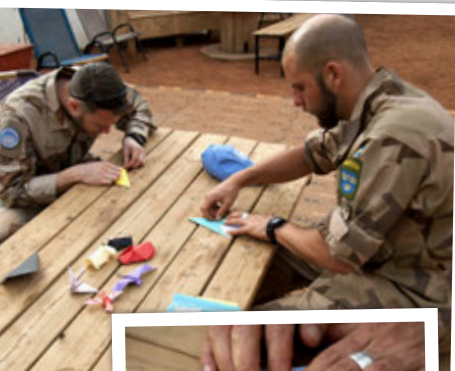
SIFFRAN

7672

Liter kaffe förbrukades under de tre dagar som Folk- och Försvarskonferensen i Sälen pågick.

”Förra ÖB sa att Sverige bara kan försvara sig i sju dagar. Men den nya ÖB har sagt att man ska ha mat hemma för tio dagar. Det låter lite hoppfullt, men tanken är nog bara att man kan få främmande.”

(UR BLANDAREN)

Vik-tigt pappersarbete.

På Camp Nobel blev Paul Murrays hobby ett kul pyssel som skapade julstämning bland svenskarna. Man vek tranor, tomtar och flodhästar för glatta livet.

– Några ville skicka hem tomtar i kuvertet till familjen därhemma. Det blev väldigt uppskattat bland de anhöriga, säger han. ◀

Text **Fredrik Helmertz/LEDS KOMM**
Foto **Mikael Wallentin/PIO Mali o7**

SVERIGES BÄSTE FÖRSVARARE STÄLLER UPP

Hockeydiplomati på hög nivå. Börje skänkte sin Torontotröja till USA:s arméchef.

JIMMY CROONA/COMCAM

HOCKEY FÖRENAR SOM bekant. När USA:s mäktige arméchef Mark A. Milley var på Sverigebesök i februari hade han en dröm som han önskade få infriad, att få träffa sin ungdomsidol Börje Salming. Den hockeyfrälste generalen blev överlycklig när Börje dök upp och skänkte honom en signerad matchtröja i sam-

band med välkomstmiddagen på Karlbergs slott.

Vid banketten deltog även ÖB Micael Bydén, arméchefen Karl Engelbretson och försvarsminister Peter Hultqvist. Dagen efter drog Milley vidare till Gotland för att se en annan sida av Sveriges försvarsförmåga. Det nyuppsatta Gotlands regemente, P 18. ◀

MILITÄR RÄTTVISA!

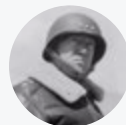
RICHARD WISSMAN, kommunikatör på Högkvarteret, deltog som domare i asiatiska och oceaniska mästerskapen i innebandy i Sydkorea i slutet av januari. Mästerskapet, som också funkade som VM-kval, vanns av Australien. Ytterligare tre länder gick till VM: Singapore, Japan och Thailand. Richard, som dömde i par med kollegan Thomas Andersson, hoppas nu på att få döma VM Tjeckien i december. Snyggt jobb, Richard. ◀

V som i Wissman. Richard dominerade i VM-kvalet. Tävlingsarna hölls på Jeju Island, Sydkorea

SMART SAGT

”Om alla tänker likadant, så är det någon som inte tänker.”

George S. Patton, legendarisk amerikansk pansargeneral.

ÅSIKTEN

DÄRFÖR SKA UNGA VÄLJA FÖRSVARSMAKTEN

NÄR ARBETSFÖRMEDLINGEN i december 2017 presenterade sin senaste arbetsmarknadsprognos visade den en fortsatt stark efterfrågan på kompetens inom både de privata och offentliga sektorerna. Arbetslösheten för personer födda i riket med gymnasieutbildning är mycket låg, detta är också den grupp som Försvarsmakten riktar sig mot. Plikten kommer på kort sikt att säkerställa de volymer som Försvarsmakten har behov av, men en långsiktig kompetensförsörjning bygger sannolikt på ett frivilligt deltagande i så hög utsträckning som möjligt. Vad har Försvarsmakten att erbjuda våra ungdomar ur ett karriärs- och arbetsmarknadsperspektiv jämfört med den civila sektorn? Jag vill lyfta fram tre argument.

»» Försvarsmakten erbjuder unika möjligheter för unga människor att utveckla personliga egenskaper i miljöer och sammanhang som är svåra att återfinna på andra håll. Att enskilt och i grupp sätta uppdraget först och nå uppsatta mål även under prövande omständigheter är starkt meriterande egenskaper i de flesta sammanhang. För att kunna uppnå detta krävs ett utvecklat ledarskap. Här ligger Försvarsmakten långt framme och erbjuder goda möjligheter till vidareutveckling.

»» Försvarsmakten bör med rätta uppfattas som en militär

FOTO NIKLAS EHLEN/COMCAN

Du har viljan. Försvarsmakten har jobben.

verksamhet. Under ytan erbjuder emellertid Försvarsmakten en ovanligt stor bredd av yrken och specialisterriktningar som många gånger har tydliga paralleller på den civila arbetsmarknaden. Detta innebär att utbildning och tjänstgöring inom Försvarsmakten kan vara en utmärkt grund för en fortsatt yrkeskarriär både inom den civila och militära sektorn.

»» Försvarsmakten ger förutsättningar för ett långsiktigt engagemang som kan utformas på flera olika sätt. Utöver goda karriärmöjligheter inom officersyrket kan ett engagemang inom Försvarsmakten även kombineras eller alterneras med en civil yrkeskarriär på flera olika sätt. På så vis breddas arbetsmarknaden för den enskilde individen.

Robert Flognfeldt, Arbetsförmedlingen.

JAG TROR ATT detta är viktigt att framhålla av flera skäl. Arbetsmarknaden tenderar att bli allt mer rörlig och många byter karriärsinriktning vid flera tillfällen under sina yrkesliv. Erfarenheter från Försvarsmakten är

användbara i många sammanhang. När Försvarsmakten nu utökar sin verksamhet sker det mot bakgrunden av en historiskt låg nivå vilken har medfört att det finns ett kunskapsglapp hos våra ungdomar om Försvarsmakten och dess möjligheter. På Arbetsförmedlingen ser vi Försvarsmakten som en viktig arbetsgivare för våra ungdomar och en aktör som i arbetet med att utbilda personal för sin egen verksamhet samtidigt tillför den civila arbetsmarknaden värdefull och efterfrågad kompetens.

NORSKA FLYGOLYCKAN FÖRKLARAD

VILL KORRIGERA PÅSTÄENDET i reportaget om Flygbärgargruppen (nr 6/17) att det "ännu inte finns någon riktig förklaring till varför det norska planet flög in i bergväggen." Under utredningen deltog jag som konsult i en privat

firma åt Statens haverikommission och anser att jag har en god uppfattning om händelseförloppet och dess orsaker. Som nästan alltid vid haverier så var det inte en utan ett antal samverkande faktorer – tekniska, organisatoriska och mänskliga – som ledde fram till den tragiska utgången. Olyckan får anses vara väl

förklarad både vad gäller orsaker och händelseförlopp.

Jan Simonson

SKRIV EN INSÄNDARE! Helst kort, inte längre än 1000 tecken och mejla till ff-red@mil.se före den 20 februari.

Har du också en fråga om Försvarsmaktens uniformer, traditioner eller liknande? Ställ den till Förvaltare Patrik Laestadius. Mejla frågan till ff-red@mil.se så kommer svaret i ett kommande nummer av Försvarets Forum.

FRÅGA: Ibland ser jag kollegor iförda i övrigt identisk uniform, såväl mässdräkt som parad, närmast slumpmässigt bära stora eller små medaljer. Vilka regler gäller för bärande av utmärkelser till mässdräkter?

SVAR: Utmärkelser i miniatyr bärs monterade till sammanhängande enheter och bärs endast på stor och liten mässdräkt. Miniaturerna fästs på mässjackans kragslag och överskjutande del kan, om monteringen innehåller ett större antal utmärkelser, hamna en bit ut på vänster bröst vilket är helt i sin ordning. Det är inte tillåtet att blanda utmärkelser i miniatyr med medaljer i originalstorlek men eventuella högre ordensvärdigheter som exempelvis halskors och krascher bärs naturligtvis på mässjackan även då miniatyrmedaljer bärs. I närvaro av deras majestäter ska utmärkelser i original bäras även till mässdräkt. Utmärkelser i originalstorlek bärs inte på kragslaget utan fästs relativt högt på jackbröset.

Jag vill här passa på att slå ett slag för möjligheten att göra ett urval mellan olika uppsättningar av utmärkelser. På mässjacka finns det en gräns för när en rad med miniatyrer inte längre är praktisk eller estetiskt tilltalande. Som i så många andra fall så gäller "less is more" som en bra regel och det är inte fel att prioritera officiella utmärkelser före övriga tillåtna för att hålla monteringen bärbar på kragslaget.

För medaljer i original så sker

Medaljerna monterats överlappande. Frågor på det?

monteringen överlappande redan efter fyra utmärkelser men till sist så kommer inte raden att räcka till och det är klokt att prioritera lite innan man hamnar i det läget. För släppspännen så ska monteringen bytas ut till miniatyrband efter fem fulla rader med original men det är tillåtet att göra det tidigare än så.

Fråga: Kan jag få ett klagande avseende den kedja som håller ihop mässjackan? Vad gäller egentligen?

SVAR: När det gäller kedjan som ska hålla ihop mässjackan fram till så förekommer mängder med varianter.

Marinens mässjacka m/1878 som sedan varit grunden för utvecklingen av flygvapnets och senare även arméns mässjackor bör här ses som en förebild. Kedjan är en "transport-säkring" vid påtagande av ytterplagg och förflyttning utomhus där annars mässjackan skulle kunna blåsa isär. När ytterplagg tagits av och den enskilde gör sig redo för att kasta sig in i det festliga tillfället så tas kedjan av helt och hållet, den ska alltså inte bäras hängande löst från ena sidan och absolut inte knäppt eftersom plagget är designat för att bäras precis som en frackjacka, det vill säga uppknäppt.

KÖNSNEUTRAL VÄRNPLIKT EN SENSATION

Shirley Slade. En av 1 100 piloter inom amerikanska Women Airforce Service Pilots under andra världskriget.

I MITT JOBB SOM JOURNALIST har jag de senaste åren sysslat mycket med militär historia. Bland annat har jag skrivit en bok om kvinnor som deltagit i krig i det förflutna.

Finns de tänker ni kanske? Jo i allra högsta grad. I 1600-talets arméer skötte de hushåll och sjukvård under de oändliga fälttågen men klädde ibland också ut sig till män för att själv få lov att strida. Det var enda sättet för en kvinna som ville göra tjänst i det militära på den tiden. Ja, så har det i princip sett ut ända fram till 1980-talet.

Med tanke på hur länge vi människor har fört

världskriget tjänstgjorde till exempel kvinnor och män sida vid sida under samma livsfara, men det var bara killarna som hade status som stridande. Bara de ansågs befinna sig i strid.

Varje väpnad konflikt gror ur sin egen speciella mylla, men detta, att upprätthålla en balans, eller snarare en dikotomi, mellan kvinnligt och manligt, är ett grundackord som funnits med så länge vi kan överblicka historien.

I LJUSET AV DETTA är beslutet att göra den återupplivade värnplikten i Sverige könsneutral

”I de brittiska luftvärnsbatterierna under andra världskriget tjänstgjorde kvinnor och män sida vid sida under livsfara, men det var bara killarna som hade status som stridande.”

krig är det en anmärkningsvärt lång tid.

Under 1800-talet blev kvinnor professionella sjuksköterskor – en pionjär var Florence Nightingale, som med sina kunskaper i medicin, hygien och statistik i allra högsta grad är en del av den militära historien. Under första världskriget tjänstgjorde de som ambulanschaufförer och mekaniker, läkare och sjukvårdare, ofta nära fronten. Under andra världskriget fick kvinnor för första gången militär status, som flygförare, mekaniker, radiooperatörer, luftvärnspersonal med mera. Men kombattanter hade de aldrig rätt att kalla sig. En röd tråd i den militära historien, upptäckte jag, har varit krigsmyndigheters och försvarsmaktens strävan att hålla kvinnor om inte utanför kriget så i alla fall utanför striden. En princip som lett till absurda avgränsningar. I de brittiska luftvärnsbatterierna under andra

faktiskt spektakulärt. Det är också viktigt. Hur ett land inrättar sin krigsmakt är ju en avspeglning av dess officiella syn på kön och jämlikhet. Det förstod kvinnor redan på 1700-talet, under franska revolutionen, när de i demokratins namn krävde att få försvara sitt land med vapen i hand. Att vara soldat behöver inte bara ses som en plikt, det kan också vara en rättighet.

Anna Larsdotter är journalist och författare och har tidigare varit redaktör för tidskriften Militär Historia. Hennes bok *Kvinnor i strid* (Historiska Media) har just utkommit i pocket. Följ henne på instagramkontot @warladies

Foto Joel Thungren/ComCam

VITA BLIXTEN GLIDER ÄNNU

Keep it simple, stupid. Ett klassiskt uttryck som går ut på att design ska vara enkel och funktionell.

Få ting illustrerar det bättre än Försvarsmaktens Vita Blixten.

Ett par enkla träskidor som gör att du färdas obehindrad i ospårad terräng och som passar till de flesta kängor. Är skidorna dessutom gediget tjärade så har du ett bra glidlager som bemästrar både bitande kyla och blöta vårvinterdagar i fjällen. Bilden är tagen i Arvidsjaur under 2017 års vinterutbildning av kadetter från Markstridsskolan i Kvarn.

Posttidning B

FÖRSVARSMAKTEN

Försvarets forum, SE-107 85 STOCKHOLM

BLI RÖJDYKARE!

Vill du också ha ett halssmycke

i form av en guldgroda?

Nu har ansökningarna mot
röjdykarutbildningen öppnat.

Kompletterande prövningar
genomförs vecka 15, 24, 33
och 43 i år.

TIPS: BÖRJA TRÄNA! Men kom ihåg
att vattenfys aldrig får tränas
ensam. För mer information och
träningstips, skriv till
blirojdykare@mil.se

